

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona.

Felolvasó szerkesztő: **Hecsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyitltér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap. A hirdetés és nyitltér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Hecsek D. Fia könyvnyomda

A föld feltámadása.

Székelyudvarhely, márcz 30.

A husvét minden időben s minden népnél tavaszköszöntő ünnep, a föld ünnepe volt. Az emberek hálaáldozattal borultak le a Magasságbeli előtt nagy kegyelméért, hogy látnuk engedti a feltámadási csodát: a kikeletet. Halálos dermedtségéből a nagy természet ilyenkor enged föl: fény és melegség ébresztik az alélt csírákat új tenyésztet; kizöldül a rög, kilombosodnak a fák, — az életkedv új enerzsiákat, küzdelmeket és sikerreményeket indít meg minden szervezetben.

S a keresztény felfogás hozzákapcsolta ehhez az Ige feltámadását halottaiból s az emberiség megváltását ercendő bűneitől. Így emelte föl az egyház a természeti világot a természetfölöttiek s a föld ünnepét az égiek felé.

De e nemzet szive az áhitat ünnepein csak visszadobog a hazai földhöz. Legbuzgóbb imáiban erre kér áldást; ennek ajánlja küzdő erejét és siker reményeit, hogy megválthassa a multak bűneitől; legszentebb hite, hogy a magyar föld is le fogja győzni a halálos megdermedést s feltámad új erőben, új életre lendítve a nemzetet.

A magyarságnak erőforrása a hazai föld. Hogy ezer évig Európában rokotalanul megélhettünk és semmi világvizatar nem tudott innen szétsöpreni, a föld nemzet-konzerváló erejének köszönhetjük.

Őseink jól ismerték ez erőhatalmat. Bölcs politikájuk arra alapította a nemzet állami és

társadalmi intézményeit. A honfoglalás lényege a föld birtokbavétele volt. Az állameszme is a földtulajdon közös törvényeiből s közös védelméből fejlődött ki.

A magyar nemzeti monarchia a királyra ruházta az ország tulajdonjogát; a nemesség a maga kötött birtokához királyi adomány gyanánt jutott s a korona azt el is vehette, hogy másnak adja. A tényleges birtokos csak kezelője és haszonélvezője maradt a jószágban, — a tőkéhez nem nyulhatott, azt el nem idegeníthette; mások zaklatása vagy háborgatása ellenében a királyi hatalom oltalmazta. Így maradt az adomány a nemzetségnél nemzedékeken át; csak hiútlenség esetén vétetett az vissza. Ha pedig kihalt a nemzetség, birtoka visszaszállt a koronára, hogy más magyar nemes családnak adományoztassék.

Kilencszáz évig tartott e patrimoniális birtokrendszer, kiegészítve patriárhális munkáltató jobbágyrendszerrel. S Magyarország fennállt, hatalommá nőtt, — ha nagy csapások érték is, azokat hamar kiheverte. Nemzetállami hivatása magától megújult, mert a föld a magyaré volt s akié a föld, azé az ország.

Mobilizált föld és mobil népesség: ez a legujabb átok rajtunk. Ez hozta ránk a gazdasági kiherülttséget; ez fenyeget állandóan a kivándorló mozgalom útján fizikai elverzéssel s az elvándorló birtokok útján elzüllessel s feloszlassal.

S ez átok sulya ránehezedik értelmünkre, paralizálja elhatározó képességünket. Elméletek és dogmák igével szepítjük a hibákat, amikben

megrögződni bün. A birtokvándorlásba avatkozni nem merünk, nehogy tudákos professzorgóbe vagy a spekuláló egoizmus üzleti fanatizmusával kelljen ütköznünk. A népvándorlásból pedig magunk csinálunk üzletet s tűzünk ki prémiumot arra, hogy mentül nagyobb és gyorsabb legyen az érvágás, mely népünk eleven erejéből fosztja ki a nemzetet.

Mi még se csüggedünk. Erős bennünk a hit, hogy e nyomoruság már nem tarthat tovább. El kell következni az üdvös visszahatásnak, mely a züllest megállítja, a rothadást elszünteti s a magyar földet kiragadja az üzletszákmány ernyesztő világából, hogy visszaadja újult erőben az ő természetes és történeti hivatásának.

Kell, hogy a mentés munkája szerveztesék és nagy erővel meginduljon. S a magyar államra néz ebben a legfontosabb feladat, mely ma a legtöbb kárt valja s létét kockáztatja, ha nem tud cselekedni.

Az állam feladatának tekintjük, hogy a föld mobilizációjára ellen egész erejét latba vesse; teheti ezt a tulajdonjog minden sérelme nélkül, a közszabadságok teljes oltalmával. Teheti úgy, hogy fellép birtokszerező félnek elővételi igénynyel minden árverésnél, ahol a földet az a veszély fenyegeti, hogy potom áron aggodalmas kezekbe jut.

Mostoha évtizedek alatt államunk sok régi birtokát elheredálta, hogy deficiziteket fedezzen a vételárból s ezzel megfosztotta magát a birtokviszonyokban való regulátori, új telepítések útján regenerátori képességétől. Kell, hogy e

Negyven esztendő.

(Udvarhelyi emlékek.)

Írta: *Benedek Elek.*

... És felazállott az aranyzörű táltos paripa a magas levegő-ébe s repült, repült, sebese szélnél sebesebben; még a gondolatnál is sebesebben. Igen, igen, erősíti a mesemondó, szélnél is, gondolatnál is sebesebben. — Hiszem, hiszem, hogyne hinném. De azt mondó meg nekem, mesemondó, volt-e valaha táltos paripa aki sebesebben repüljön az időnél?

Nem volt, nem; nem is lessz soha. Ime, hiába bizonyít ellenem esztendőnk sokasága, bejzszálak fehéredése, csak tegnap este láttam azt a felséges szép csillagos eget, mely ennek előtte negyven esztendővel ragyogott Udvarhely felett. Tegnap volt az a csodaszép este, mikor egy nyolcz esztendő, szöttes ruhán, csizmás emberke félálomban feküdt hanyatt a puha szénaülésen és nézte, nézte a csillagokat. Vajjon ezek a csillagok ugyanazok e, melyek a mi falunk felett ragyognak? Aztán néztem szorongva, félve, a sejtelmesen hallgató házakat. Állottak két oldalt szép sorjában s nóttek, nóttek a félhomályban: ilyen nagyok lehettek a mesebeli várak, paloták. Az ablakok sötéten meredtek az utcára. De az én kicsi szivem hangosan dobogott a félelemtől: hátha egyszerre csak megszólalnak azok a sötét ablakok! Rám kiáltanak: hogy mertél idejönni?

De az ablakok hallgattak, csak egy egy kutya ugatott bele a szinte falusias csendbe. Mély erős hangú az egyik, sipító, vékony hangú a másik.

— Itt a kutya másként ugatnak, mint nálunk, — ez volt az első megfigyelésem.

Kirepült szememből az álom. Soha addig nem érzett izgalom szállotta meg lelkemet. Mikor édes apám rámutatott egy nagy, rejtelmesen feketélő ép-

letre, s azt mondta: nézd meg jól, ez a kolégyom, — teremő szent Atyám, de megijedtem! Az volt a gondolatom: jaj, mi teoger tudomány lehet ebben a rengeteg házban! Azt én soha meg nem tanulom!

Otthon egész nyáron sirtam, hogy vigyenek a kolégyomba. S im, most hogy megpillantottam azt a rengeteg nagy házat, melynek még tornya is volt a tetején, szörnyű gyávának éreztem magamat. Szerettem volna visszafordulni, de nem mertem szólni. Összelapultam a szekér derekában s úgy pislogtam ki onnét — vajjon hol áll meg a szekér. Az pedig csak ment, mendegélt, meg-megcsendült lovunk csengője, utcáról utcára, aztán egyszerre megállott egy kapu előtt. Nyílt a kapu s mintha valami magas hegyről ereszkedett volna le a szekér, le a mélységbe. Ott a mélységben volt egy kicsi ház. Ki volt a gazdája, mit tudom én? Láttam, hogy egy sereg kicsi meg nagy diák fekszik a földre terített gyékényen. Ide fektettek engem is. Bizony mondom, különb ágyban nem alhattam volna. Becsületes csalmadia volt a ház gazdája s ennek a csizmadiának Felméry Lajos volt a fia! Vajjon nem ezén az éjszakán jegyeztetem el az irodalomnak? Oly sok titkos, előtünk ismeretlen Erő igazgatja életünket, sorsunkat, erre, arra való kedvünk, tehetőségünk. Ki tudná megmagyarázni — mi hol kezdődik?

De a Felméry házban sok volt a diák, én csak egy éjszakát aludtam itt, vittek reggel tovább a derék Szabó Danelhez, a ki szintén csizmadia volt akkor. Az ő műhelyéből kerültek ki a legjobb rúnás csizmák s az ő pennájából folytak a legszebb gyöngybetűk: mi diákok nem győztük eleget csodálni. Vajjon még mindig gyöngyszerű-e az írása? De szeretném látni!

S ha még egyszer újra láthatnám azt a zsin-dely födeles földszintes házat, melynek utczal ajtaja

egy hosszú hosszú gángra nyílt. Ahol sok-sok falusi ember álldogált, csupa fehér barisnyás ember. És sok-sok szöttes ruhás fiu. Vártak a sorukra, mig bekopogtathatnak nagytiszteletű Kis Ferencz professzor uram szobájába, vártak szorongva, vajjon hogy sül el az olvasó próba. Mert ettől függött, hogy hová írja be a nevüket a nagytiszteletű: a második vagy a harmadik elemi osztályba-e. Én már láttam egyszer a nagytiszteletű urat. S mintha látnám most is: a nagybacsoni templom kathedrájáról egzaminálta a felszentelésre összesereglett fiatal papokat. Édes apám karjára vett, onnét bámultam szent félelemmel azt a köpczös, tagbaszakadt, kicsi növead, de magas homloku embert. Hogy megizzasztotta a papokat! Istenem, istenem, mi lesz velem! Szivszorongva kapaszkodtam édes apám zokéjébe, reszkette léptem be a kicsi szobába. És az a félelmes ember mosolyogva nézett rám, arca, szemé mosolygott s mondta: — lát... hát... ugye a másodikba írjuk, Benedek uram? — Instálom, nagytiszteletű professzor ur, mondta édes apám, próbálja ki, hátha harmadikba való.

Azzal a nagytiszteletű ur kezembé nyomott egy könyvet. Olyan betűk voltak abban, mint az Indali-féle ábeczében, de nem volt ezeknek a betűknek a világon semmi értelmük. Arra emlékszem, hogy roppant sok volt a c betű s azt én becsülete-sen mind c-nek is olvastam. A nagytiszteletű ur meg folytonosan mosolygott, különösen a c betűknél, de én csak olvastam, mint a víz, mignem megállított, fejemet meguitította s beírt a harmadikba. Bezeg, hogy latin könyvön próbált ki az öreg. Na ez gyönyörű egy olvasás lehetett. C-nek olvasni mindig a c-t, ahol k-nak kellett volna olvasnom, s-nek az e-t mindvégig hiven!

Istenem, hogy megjött a bátorságom egyszerre,

képességet most új, rendszeres birtokszerzési politikával visszaüerje.

A magyar állam, mint nagytőkés s nagyvállalkozó, e téren óriási hivatást tölthet be. Kezében egyesítvén a tulterhelt s elzüllesnek indult jószágok tömegét, gondoskodhatnék azok tehermentesítéséről s mint telepítő ujjáteremthetné a földmives osztályt, befolyást gyakorolhatna a módos középosztály alakulására, közvetve az ország nyelvhatáraitra is. Megállitná ez uton a kivándorlási mozgalmat, elkészitné elköltözött véreink hazatérését s a földet szebb hivatására, új lendülettel, új életre ébresztené.

Ilyen föltámadásért fobászkodunk mi e husvét-ünnepe előestéjén.

BELFÖLD.

Székeljudvarhely, márcz. 29.

Rendelet a kivándorlás ügyében.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter két, a kivándorlás kérdésért érintő rendeletet, illetve határozatot küldött Udvarhelymegye alispánjához. Az egyik a *hadmentességi adóval hátrálékos* egyének utlevélinek érvényességével foglalkozik s kimondja, hogy erre kérdésre nézve 1880. XXII. t.-cz., valamint az 1881-ben kibocsátott 15726 sz. belügyminiszeri rendelet az irányadó, melyek meghatározzák, hogy utlevelet csak oly egyén kaphat, ki a hadmentességi díj lefizetését igazolja. A másik elvi jelentőségű határozat az *aratómunkások szerződésére* vonatkozik. Ezt a kérdést szabályozza most a miniszer legújabb határozata, mely a következőket mondja:

Sem az 1903. : IV. t.-cz., sem az 1876. : XIII. t.-cz. és az 1898. : II. t.-cz. nem tartalmazzák tiltó rendelkezéseket a cselédek és mezőgazdasági munkások kivándorlása ellen, az utlevélügyről szóló 1903. : VI. t.-cz. pedig nem korlátozza az azok részéről igényelt utlevelek kiállítását; az a körülmény tehát, hogy valaki elszegődött cseléd, vagy elszegődött mezőgazdasági munkás, a kivándorlás céljzatából igényelt utlevél kiállítását és kézbesítését nem hátráltatja. A kivándorlásról szóló törvény azonban a cseléd és gazda közötti viszony, valamint a munkaadó és mezőgazdasági munkák közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvényeket semmi vonatkozásban sem érintette s ebből folyólag az utlevél birtokában levő elszegődött cselédek, valamint az elszegődött mezőgazdasági

munkások egyáltalán *nincsenek felmentve* a létrejött szerződésükben elvállalt kötelesegeik teljesítése alól. Erre való tekintettel tehát az alispánok utasítsák az utlevél kiállítására hivatott hatóságokat, hogy az utlevélért folyamodó cselédeket és mezőgazdasági munkásokat figyelmeztessék, hogy a tervezett kivándorlással törvényesen létrejött szerződésüket szegjék meg s rámutatva a szerződésszegésből rájuk hátráló hátrányokra is, őket a kivándorlásról lebeszélni igyekezzenek; amennyiben pedig az illetők az igényelt utlevél kiadása alapjául szolgáló utlevél-lap kiállítását ily irányú figyelmeztetés daczára is szorgalmaznák, őket még arról is értesítsék, hogy szerződésük tényleges megszegése és ebből eredő panasz esetén *elvállalt kötelesegeik teljesítésére* a fentebb idézett törvény-cikkek alapján a birtokukban levő utlevélükre való tekiutet nélkül *hatóságilag is kénysséríthetők*.

Hosszu lejárta vagy rövid lejárta.

A hét egyetlen politikai kérdése: a *kiegyezés* volt. Erről beszélt mindenki, eziránt mutatott legtöbb érdeklődést a közvélemény. S az összes kiegyezési kérdések a körül forogtak, hogy vajjon a kormány hosszu vagy rövid lejárta szerződést köt az osztrákkal. A hivatalos nyilatkozatok azonban véget vetettek az efelett való vitatkozásnak s most már tudjuk, hogy a helyzet az, hogy az osztrák kormány hosszabb lejárta szerződésre tett ajánlatot a magyar kormánynak, de ez a budapesti tárgyalások utolsó napjain kinyilatkoztatta, hogy pedig 1917-nél további időre nem kötheti le az ország gazdasági önállóságát, sőt amennyire lehetséges lesz, az azon tuli időre biztosítani kell az ország gazdasági önállóságát.

A magyar kormánynak ezt a férfias magatartását mindenestre helyesléssel fogadja az ország, ámár az, amit tett, nem egyéb a helyzetből folyó köteleességénél. Mégis méltányolni való, ha egy kormány nem paktálja el az önálló vámterülethez való jogunkat. És méltányolni való ennek a kormánynak a magatartása azért is, mert a fogyasztási vámok elkülönítését már most kiakarja eszközölni. Ez pedig azt jeleníti, hogy Magyarország a fogyasztási adó alá eső fontos készítményeit a szabad forgalomból kiakarja zánni. Akkor 56 millió osztrák behozattal kevesebb volna s már magában véve ez a körülmény is nagy lökést adna még csirájában levő iparunk fejlődésének.

Ez a kérdésnek közzgazdasági oldala. Politikailag sokkal magasabb szempontok paraucaolják, hogy rászoritassuk a kormányt arra, hogy biztosítsa 1917-re az ország jogát az önálló vámterülethez. Függötlen

állam akarunk lenni s ezt csak úgy érhetjük el, ha gazdaságilag is szabadabbá, függetlené tesszük magunkat.

Wekerle Sándor miniszterelnökről az a babona van forgalomban, hogy meg nem alkuvó hive az Ausztriával való gazdasági közösségnek. Hát ez lehetséges. A miniszterelnök urnak azonban most számolnia kell az ország közvéleményével s ha már meg is erősíti bizonyos időre a közösséget, a terminusnak nem szabad hosszúnak lenni. Tehát nem is szabad választani hosszú vagy rövid lejárta kiegyezés között. Mert csak egy kiegyezés köthető: az 1915, illetve 1917-ig szóló rövid lejárta szerződés s azontul az önálló vámterület biztosítása.

A mely magyar kormány pedig ennek ellenkezőjét kísérelné meg, az — megbukott.

Legelőjavítási munkák Udvarhely-megyében.

Székeljudvarhely, márcz. 28.

Midőn a miniszeri kirendeltség működését ebben a vármegyében is megkezdette, legszembeszökőbb hátramaradást a közlegelők elhanyagolt és hasznavehetetlen állapotában tapasztalta. A gazda legfőbb jövedelmi forrása az állattenyésztés és ennek daczára a gazdák éppen ezen a téren mutatták a legnagyobb fokú indolenciát, az állattenyésztés előfeltételében: a legelők jó karban tartásában és ápolásában. Így azután nemcsak élcz, de halóság volt az, hogy a tavasszal jó karban legelőre hajtott állatok őszszel szekerre téve kellett hazahozni.

A legelőket benőtte a boróka, gaz, tövis, elepte a moha, kő és szőrű, itatók nem voltak, úgy hogy az állatok a legelőn valóságos koplaltak és szomjaztak, nem hogy nőttek és gyarapodtak volna, de soványkodtak és megcsótkok. Mészárosok a gazda szarvasmarháit közvetlen a legelőről hajtja a meszaroshoz (maga Szerbia is 30 40 000 darab marhát hajt legelőről hízott állapotban a bécsi és budapesti vásárokról levágásra), addig az itteni székely kisgazda előbb istállóra fogja állatait, hogy kissé „meggurálja” és pénzt kaphasson érte.

A kirendeltség első feladata volt ezen állapotok megváltoztatásán munkálkodni és a legelőjavítási munkák „alfaját”, a tisztítási és takarítási munkákat megkezdetni, a bokrok, kövek helyén a fűnővést megindítani.

A második lépés volna a fűnővés gyorsítása

Buszken sétáltam a bacsoni diákokkal (c-upa 3 ik 4 ik gimnazista, de mind egy egy óriás az én szememben) s azon se csudálkozzék senki, hogy már első nap azt hittem: enyém az egész világ. Annyira hittem ezt, hogy a kalvinista templom mögött, a Rápolti uram boltjában egy mézszivarkát vásároltam s ahogy azt én láttam a nagy diákoktól, akik igazi cigarettával sétáltak fel, alá, én is foghogyre csiptem a mézcigarettát: ide nézzetek! Nem gondoltam, hogy valaki nézett volna rám, de higgyék el nekem: sokért nem adom, ha ma, őszülő fejjel, valahogy láthatnám azt a szöttes ruhás, apró emberkét, aki patkós csizmájában büszkén végig kopogott a kövezeten, szájában a mézcigarettával. De komikus lehetett szegényke! Hát még mikor egyszerre csak látja, hogy az édes apja nagy sebesen hajt végig a piacon, aztán a lovak közé csap, elvágat, szó nélkül, bucsu nélkül! Haj Istenem, hogy kiesett erre a kicsi diák szájából a cigarettát! Csak most gyúlt világosság az ő csirke agyában. Lám, lám, ezért sétáltattak, bordoztak, mindenféle a bacsoni diákok, hogy az édes apám észrevétlen szökhessék meg előlem. Mert szó, a mi szó, amikor a második éjszakát aludtam itt, eszembe jutott az édes anyám, szegyenkezve édes apámbhoz sompolyogtam: úgy-e, haza visz?

— Haza fiam, haza, majd haza jössz te a székér nyomában...

Tudtam is én, mit jelent ez. Boldogan sétáltam a diákokkal: lám, voltam én már diák is s este megint az édes anyám ölében alszom el!

Hát bizony szépen itt ragadtam. Keserves sírással rugaszkodtam a vágatató székér után, de a diákok lefogtak, vittek más irányba, közbe mézcigarettát dugtak a szájamba — lehet-e sírni annak a ki cigarettázik? De azért azt hiszem e napon volt az első igazi bánatom. S ezen a napon ért az első csalódás is. Én a bacsoni diákokat midő egy egy óriásnak néztem. A minthogy volt is köztük egy hosszú, bírihorgas legény. A diákat *Plusz* Józainak hívták, merthogy egyszer ez történt vele:

Korondi professzor, a ki a mennyire én emlékszem, a milyen melegszerű ember, éppen olyan goromba volt, kiszolitotta Jósit a tábla mellé. De Jósiból harapófogóval sem lehetett kihuzni ennél többet: folyton csak mondta: plusz — minusz, — plusz minusz —

— Na! eredj bé, te plusz! förmédt rá Korondi s azóta rajta ragadt a plusz.

Valamennyi közül kivált Benkő Jóska, a kinék én Ádám nevet adtam egy regényomban. Még csak harmadik gimnazista, de már 16 éves, szép növésű, szép arcú fiú volt. Erős, izmos. Othton versenyt kaszált a legényekkel. Ugy néztem rá, mint egy Istenre. De mi történt. Mentünk, mendegéltünk a Bethlen-utczán, ott megállottunk egy szivattyus kut mellett, a diákok körül fogták a csörgőt én meg huztam a vizet roppant buzgalommal, gyorsan, a hogy csak birtam. A diákok ittak sorba én meg csak huztam akkor is, mikor nem ittak. Nagy gyönyörűségem telt a víz csörgésében. Egyszerre csak egy erős kéz megragadja a fületem, czibálja jobbra, balra, s kiabál hozzá: — Ejnye, ilyen-olyan, hogy mered rongálni a kutat?

Egy igazi óriás állott előttem. A város dobosa. Elképedve néztem körül, valamit motyogtam pityergve, hogy hiszen a Jóska bácsi huzatta, én nem vagyok hibás, de im hiába vártam, hogy Jóska bácsi meg a többi megvédjenek, bizony félre sompolyogtak a kut mellől!

— Hát Jóska bácsinál is van erősebb ember a világon? nyargalt végig rajtam a szörnyű családás. Sírva fakadtam, aztán futásnak iramodtam el Bethlenfalva felé, azzal a gondolattal, hogy hazáig meg sem állok. De megint csak lefogtak a diákok, betarreltek a rétre s megmagyarázták, hogy arra felé, a merre szaladtam, Csikországba ejutnék, de haza soba.

Mindegy volt már nekem. Kicsi szívetem valóssággal égette az első, a rettenetes nagy családás. Eszendőkígy éreztem azt a különös, alig magyarázható bátortalanságot, mely ekkor a lelkembe fész-

kelődött. Minden erősebb szó megrikatott s alig hiszem, hogy gyermek többet sírt volna az édes anyja után, mint én. Az óriásokból törpék lettek. Ezek csak hasonló törpékkel szemben védelmezték meg, de lám, a város dobosa, az a nagy fekete bajuszos ember, valamennyinél hatalmasabb, erősebb. És látam aztán, miot kapnak le a husz kormükről nagy kamasz diákokat s vesszőzik meg az akkori mód szerint. Nagy kamaszokat, kik otthon udvaroltak a leányoknak — bizony mondom, igen korán tetszett az Isteni gondviselésnek, hogy törpéknél láttassa velem az óriásokat.

Ám nincs olyan termékeny föld, mint a gyermeki lélek. Ha elhervad benne egy virág, száz bimbózik helyette: Istennek legszebb virágos kertje ez! És csak vissza kell röpennem barmincz, negyven esztendő s érzem, hogy újra virágos kertté változik a felkém. Tudom, biztosan tudom, hogy apró hegyes köveken jártam tiz esztendeig, s im ezeket a hegyes köveket sima ragyogó márványkövekké varázsolja az emlékezés. A kopár Kuvár, mely féltékenyen zárta el a várost, mintha rejtegetné valami ellenségtől, virágba borul, holott bizony szomorkodva lapult meg oldalán a száraz avar. A komor képű Budvár nyájasan mosolyog felém s mintha látnám, hogyan csóválja öreg fejét: ej, ej, de megörögedtél te is, édes fiam! Emlékszel-e, mikor nagy vakmerőn felmászál az én redős arczomon? Hát arra a vén vaczkorfára emlékszel-e? Mi tenger vaczkor termett rajta! S azt mind ti szödtétek le. Én én hallgattam, nem szóltam, csak néztem, néztem nagy gyönyörűséggel: hogy izlik nektek az apró, haszontalan, keserűes gyümölcs!

Oh, öreg Budvára, de jó memóriád van. Tartsa meg az Isten!

Bejár lelkem erdőt, mezőt, rétet, megállapodik a Küküllő partján, hol anny: szép álmot szöttek s szöttek mind. Ebbe a szépséges szép, a világy legszebb folyójába szavaltuk bele legelső verünkkel; ő beléje sóhajtottuk első szerelmünk féltve őrzött nevét.

végelt a kiélt talaj trágyázása, az itatók helyre hozása, vízmások kötése stb.

Az 1904. évben rendelkezésre bocsátott 7500 korona a legkezdetlebbebb munkák elvégzésére, olyformán, hogy ebből olyan kiadások fedeztesenek, melyeket a község vagy birtokosság saját erejéből kiállítani nem képes.

Jellemző volt a 2 év előtti viszonyokra, hogy a gazdák a legelőjavítási munkák végzéséhez még állami támogatással sem voltak hajlandók hozzáfogni és ezen pénznek csak egy része volt elkölthető.

Hogy miért nem voltak bajlandók? Erre lássunk csak néhány okot és példát: egyik község azért, mert a tagadhatatlan sok és nehéz kézi (tenyeres) munkától irtózott, huzodózott, másik a legelőt anélkül is jónak és kielégítőnek tartotta, harmadik mert a munkák teljesítésére, — közmunkáról lévén szó — nem tudott megegyezni, negyedik, mert azt követelte, hogy a munkát fizesse meg 80 krajczáros napszámbérral az állam, ötödik, mert azt nem akarta, hogy a munkát az állam segítse, hatodik, mert nem volt az „államhoz” bizalma stb. stb.

Volt azonban néhány község, melynek értelmes népe megértette ezen dolog nagy előnyeit, a maga háznát belátva, munkálkodott okosan, szépen.

1905-ben már a 7500 korona is el volt költve, sőt meg is kellett toldani néhány ezer koronával. Dolgozott 8 község. 1906-ban már 15 község fogott a legelőjavításhoz, míg ma, 1907. tavaszán 30 község dolgozik a kirendeltég által szabá szerűen kidolgozott munkaterv alapján közlegelőjének följavításán, a következő pénzegység mellett:

1. Siménfalva 950 k. 2. Homoródbásfalva 920 k. 3. Bethlenfalva 1235 k. 4. Újszéky 835 k. 5. Tordátfalva 695 k. 6. Felsőrákos 1070 k. 7. Erked 750 k. 8. Homoródjánosfalva 1080 k. 9. Homoródszentpál 1280 k. 10. Homoródszentpéter 1390 k. 11. Városhalva 969 k. 12. Bőne 295 k. 13. Dálya 1000 k. 14. Dorzs 1370 k. 15. Muzsna 1570 k. 16. Kugonfalva 605 k., 17. Szentkirály 970 k. 18. Kadicsfalva 1105 k. 19. Kadács 1390 k. 20. Keresztur-timafalva 910 k. 21. Keresztur város 845 k. 22. Magyarhermány 720 k. 23. Kisbaczon 870 k. 24. Felsősfalva 1100 k. 25. Bány 1360 k. 26. Énlaka 557 k. 27. Fenyed 735 k. 28. Rocsenyéd 1055 k. 29. Kápolnásfalva 680 k. 30. Szentegyházfalva 990 k.

A 30 községre összesen 29361 k. és 3000 k. külön — 32.361 kor., míg ezelőtt a segély legnagyobb része a takarítási munkákra ment, addig ma a tenyeres munka legnagyobb részét a birtokosok köz-

munkában díjtalanul teljesítik és a pénzegység beton, kő, öntöttvas itató vályukra, kutakra, vízvezetékekre, irtó és tisztító eszközökre, láncboronákra, rétgyalukra, trágyázásnál kosárfordítóra, fűmagvakra, műtrágyákra, vízmások kötésekre, faültetésre stb. lesz felhasználva.

Meg van törve a jég és nemcsak a népek bizalma erősödött meg az állami intézmény és annak szakközgei iránt, hanem a mi fő és legszöb eredmény: a népek a munka iránti szeretele hajtott csírát és vert gyökert szívében.

A legelőjavításokhoz megrendeltetett 20 q fűmag, 1½ waggon superfosfát műtrágya, 1 waggon trágyagyapoz és 1½ waggon szárított sortéstrágya. A kirendeltségi megbízottnak a görgényesintimeiri erdő-éri szakiskolát végzett 3 erdőőr áll rendelkezésére, ezen javítási munkák ellenőrzésében.

—rb.—

HIREK.

Székelyudvarhely, márcz. 31.

Hozzászólás az Iparfejlesztő-bizottság memorandumához.

Valabára iparunk érdekében csakugyan egy olyan akció indult meg, amely eredménnyel kecsegtet. Hogy is ne, hisz a kormány bizalmasa, képviselője, a főispán vette kezébe ez elárult ügyet. Ha valami segítés, mentő eszköz jön, minden esetre jobbat remélhetünk, ipari téren valamelyes föllendülést. Nem kell tehát azt zavarni éretlen kritikával. Nem is az a czélom, én a bekövetkező jót még jobbat, népekre nézve gyümölcsözőbbé szeretném tenni.

Nem is szölvá bővebben a textil iparág többi részéről, a Sóvidéken üzletszerűleg, bár primitív módon üzik házilag a csörge szövetét. Pár évvel ezelőtt brassói mintára csörge-ványoló állítottatott fel áll. szubvenciával Parajdon. Am de a csörge szövetesé foglalkozó asszonyok nem lettek kiképezve, mert igaz, hogy pár hetes tanfolyam volt Parajdon, de a vidéken legkevésbé üzik ott ez iparágot, hanem igen Alsósfalván s leginkább Felsősfalván, hol legalább is 300 háznál foglalkoznak vele, persze ugy a mint dédanyjukról rájuk maradt, nem versenyképesen.

Erre kérem fel az iparfejlesztő bizottság figyelmét. Rendszeresen helyben Felsősfalván tanfolyamot, mert házat bajosan hagyja el a székely asszony ugy, hogy más faluba menjen — itt helyben szivesen tanul, ha kivált anyagi haszon kecségetti. Szövetkezésben van az erő. E téren is szövetkezést kell léte-

síteni, egy pár ezer frt. szubvenció, esetleg kamatmentes kölcsön e téren nagy dolgokat mivelne.

Továbbá a „varrottas“-ra hívom fel az iparfejlesztő bizottság nagyrabecélt figyelmét. Nem akarom hinni, hogy csak én vettem volna észre, hogy Gyarmathyúé csinált a varrottasból „kalotaszegi“-t. Hisz valjon nincs eredeti székelyvarrottas? Ezt az iparágat nagy asszonyaink ne látták volna meg eddig? Bizony van székelyvarrottas és pedig minden községben más-más mintával. Nagyon szépeket láttam Szeics Margit áll. tanítónőnél, ki az utóbbi időben sokat szedett ő-sze s dolgozza át s kiállítani akarja az iparművészeti társulat tavaszi kiállításán.

Reklamirozás után a kalotaszegi varrottas szép elterjedtségnek örvend, soknak ad kenyeret. Támaszuk fel a székely női kézimunka ipart, 100 éve munka is van e téren, s azután fejleszük tovább; bizony sok kenyeret adhatunk ez által is a népek. Kézügyességben a székely nő kiállja a versenyt bármely más nemzetiséggel. Szövészeket minden községben legalább is 10 darabot adnék ingyen, hogy a régi primitív veszne el, utána csinálva azt maga a székely, mert kicsiben minden székely asztalos, vagy kerékes.

Ha valahol, ugy a székely földön kellene a faipart kultiválni, mert a székelynek meg van az arravalósága, de van majdnem ingyen kapott anyaga hozzá. A mostani tanterv szerint a kézügyesség fejlesztése (Szölőd) rendelve van minden iskolára nézve, de ez általánosságban írott malaszt marad.

Az iparfejlesztő bizottság elnöke a mélt. Főispán úr több ízben kijelentette, sőt tanujelét adta, hogy a népoktatását szíven viseli. Legyen úttörő, legyen első ez országban, áldani fogja az utókor. A tantervnek ez az ága hajtassék végre e vármegyében. A faipar föllendülését fokozatosan csak így remélem megvalósulni.

Minden iskola mellé állítottasson (béreljen, államiaknál építtessen) egy nagy terem, hol az összes szerzőkötök meglegyenek. A IV—VI oszt. gyermekek hetenként legalább is 4 órá s gyaluljanak, faragjanak, furjanak. Minden kisebb, sőt később nagyobb gazdasági eszközt ott csináljon meg a gyermek. Egy-egy jó asztalos és kerékes mesterral (óraadó) bevezetném a gyerekeket az asztalos és kerékes iparba, itt már soknál meglátásnak az arravalósága, s az illet kapacitálnak hogy tovább tovább. Ma bajosan lehet a gyereket ismétlőd iskolába kényszeríteni; ugy pedig rohanna. A „Székelykapu“ elég bizonyíték arra, hogy

Miánk volt az egész világ s azt hittük a miénk is marad halálig. Mennyi édesen, kedvesen boldog teret szöztünk a Küküllő partján, a réten, a vén fuzfák között! Ezeregy éjszaka folyton mesélhetném, mégsem lenne vége.

Hogy amint nöttünk, növekedtünk, mind szebbnek, szebbnek nagyobbak láttuk a jóvendőt; hogy egyikből hadverő vezér, a másikból nagy költő, a harmadikból híres tudós lesz s ki tudja, még mi nem, — bát ezt ugyan ki csudálja? Hittünk erős hittel a lehetetlenségekben s ez a hit megaranyozta ifjuságunkat. Ma szeliden mosolygva gondolunk vissza mindezekre s ez a szeliden mosolygó emlékekezés aranyozza meg öregségüket. De jól rendezte ezt így Istennek végtelen nagy bölcsessége!

De tetten érem maga: ime áradozóvá tett az emlékezés, holott azzal a száduékkal indítottam utnak a tollamat, hogy felvonultassak egy-két képet a multból. Hogy feltámasszak egy-egy embert, ugy, amilyenek én láttam, az én gyermeki szememmel.

De bát kiket láttam s ismertem én valóképpen? Alig mást, a deákársaimon, tanáraitmon kívül. Teljes tíz esztendőn át falusi fia maradtam én a városban. Amint falusi ember maradtam máig a nagyváros falai között. Tánciskolába, bálba, mulatságba nem jártam. Mintha csak végig kísért volna az a bátortalanág, mi a szivattyus kut mellett a szivembe p'ántalódott. Csak a kolégiumban, diákársaim közt, kiut a réten, a hegyek közt, ott éreztem magamat igazán otthon. Láttam az utcán az én koromhoz való uri leányokat, s egyiknek-másiknak hordoztam a képét a szivemben, jó mélyen elrejtve, de soha egyhez sem mertem közeledni. De ezek a képek már mind elmosódtak a lelkemben. Egyetlen leánykának képe maradt meg elevenen. Ezt egy egész déután néztem, csudáltam, közelről. Vakáció után beszéltünk egy vendéglőbe. Szekerünk a szin alatt állott, s én ott bevertém a szekerem. A vendéglő végén volt egy deszkabódé. S ime egyszerre nyílik az ajtó, s kilép rajta egy nyulánk, szöke haja, kék-

szemü leányka. Bizony mondom, tündérleány nem lehetett volna szebb, mint a milyenek én ezt a 14—15 éves leánykát láttam. Valóággal elbűvölt. Ő talán észre sem vett engem. Bemélt, ujra kijött, tettvet, járt kelt az udvaron. Hangosan dobogott, hoven vergelődött a szivem, Mog volt fogva. S én csak néztem, névtém elbűvöltem ezt a földöntuli lényt, aki egy kis bódében lakott, de lám, a bódé terület, az esőverte deszkafalak márványfalakká varázsolódtak: tündérr király palotája volt ez a bódé. Ah, de egyszerre mi történt? Kiszaladt a bódéből egy maszatos fü, s az én tündér leányomat jél bába vágta, sazzal nagy nevetve elvágatott. És megszökölt a tündér. Kiröpent a száján egy szó. Egy szó, mellyel a vástott ficzkókat szokták megetetni. S ha legalább így mondta volna: egyen meg! De ő így mondta: ögyön mög!

Ekkor zuhantam le másadszor az égből. Mi volt ehhez képest a szivattyuskut mellett való zuhánás! De ujra mondom, hogy a gyermek lelke virágos kert, egy virága ha elbervad, száz bimbózik, nyílik helyébe.

Az én időmbeli kollegiumi élet egészen más volt, mint a mai. A régi nevelés alig korlátozta az egyéni szabadságot, minek az lett a következménye, hogy e szabadság szabadosággá fajult. Mikor aztán a diák szabadságot kezdtek szabályozni, a régi hagyományokon nevedekett ifjuságban kifejűdött a dac, az ellentállás, a tanárokkal való szembeszállás. Erre az átmeneti időre esik az én sűldő diák korom. Egyszerre csak köztünk termett egy fürgő járású ember, aki nem is annyira járt, mint szaladott. Akár merre fordult: a folyosón, az udvaron, mindenütt láttad azt a soha sem pihenő embert, ki alig jött ide, már minden nagy és kis diákot névszerint ismert, s talán azt is tudta, hogy hány ökre van az apáknak. Többé nem beszéltünk ősi diákmódra az ágyon, mert ez a mindenütt jelenlét ember minden pillanatban benyithatott a szobánkba.

— Ej, ej, kedves barátom . . . No, no . . .

Ez volt a rendes mondása, szomoruan csóváltgatva hozzá a fejét, hogy lehetetlen volt nem hinned: valami nagy bünt kellett elkövetnünk.

Hát az bizonyos, hogy rövid időre rend lett a szobákban, ha nem is ragyogtak a tisztaságtól, de nem gyűlt halomra a szemét.

— Rend a dolog veleje, citálta ránk százszor meg ezerszer a jó, a derék Szakács professzor, s addig citálta, míg lett is rend, de őszintén mondvá: nekünk sehogység izlett ez az új világ. Belőlem, a bátortalan gyermekből, kit eddig egy rossz szó is megrikatott, egyszerre csak dacos, kihívó, kötekedő legényke lett. Mint valami elsánczolt várba, ugy huzódtam be, hozzáam hasonló daczos legénykékkal a kollegiumi legsötétebb szobájába: a csűrbe. É s innét, ebből a várból onni borsot törtünk a derék Szakács professzor arra alá, hogy ma is el pirulok, ha egyik-másik dolgunkra gondolok, s csak az nyugtatja meg a lelkemet, hogy az érettségi után külön felkerestem, és sommásan bocsánatot kértem tőle mindenféle haszontalanságokért. Hiszen volt is miétt bocsánatot kéni. Csak arra gondolok vissza, mikor a jó öreg minden szoba számfára rendelt egy ételhordó csészét. A mi javunkat akarta, de mi dehog értettük meg azt. Addig mindegyre megesett, hogy az ételhordó diák elvagodott az utcán s puff! eltörrött a fazék, kifolyt az ebéd: na most tessék eldöneli. De hiába, mi nem hagyttuk a fazék jussát. Görcsösen ragaszkkodtunk a régihez. A csészét kifizettük, de felakasztottuk a függő lámpa mellé, továbbra is hordattuk az ebédet az ősi hagyományok által megszentelt korondi fazékban. De még ez sem volt elég. Egy téli éjnek éjszakáján nagy plakát papirotra lerajzoltuk a csészét, irtuok föléje, alája a jó Isten tudja már miféle butaságokat, azt hajnalban kiragasztottuk a Csizmadia szin falára — éppen ezembe a Botos utcájára. Arról jött Szakács tanár, lehetetlen volt meg nem látnia. Nagy csapat ember állt a kép előtt, kacagott, vihogott, s a szegény Szakács tanár meg fejcsóválva tovább ballagott.

a székelynek van érzéke a fairparhoz, csak tovább kellene ezt fejleszteni.

Majd nem 30 éve, hogy a Sódvidéken vagyok. Nap, nap után látom a korondi fazekakat. Vajmi kevés változás van rajta oly primitív, s ma midőn a bazár edényt oly olcsóan kínálják, szinte nem képezheti kereset forrását a népnök, pedig Korond $\frac{3}{4}$ része fazekasságból él. Egy része készíti, más fuvarozza.

Igen! ez irányban tenni kell, és pedig nagyot, de okvetlen meggondolva, hisz 3000 lélek megélhetéséről, iparában való fejlesztéséről van szó.

Mult nyáron a korondi fürdőn volt László Gyula iparkamarai titkár barátom. Ő a fazekasoktól ugy 8—10-et lehivatott s értekezett velük. Ott volt az értekezleten Rákosi Viktor is. Magam is részt vettem az értekezleten. A fazekasok közt volt olyan, a ki már szép dolgokat produkált úgy mondva ellopta valahonnan a tudományt.

László barátom szövetségre szólította fel az embereket s így utasította, hogy folyamodjanak az iparkamara utján az államhoz segítségért. Aumbár nem szövöttek, de kaptak mégis némi segítséget, talán égető komenczére pénz s utlani festék őrli gépet. De ezzel a népen segítve nincsen.

Koronond helye volna a tanterv szerint az agyagszűjdnök, ezen kívül egy áll. agyagipari műhelyt kellene felállítani. Filep Dezsőnek és még rajta kívül az ott alkalmazott 3—4 műagyagiparosnak tisztességes jó fizetést adnék, közülök a legalkalmasabbat művezetőnek alkalmazva, egy arra való igazgató (üzvezető) keze alá helyezném; oda csalogatnám a korondi fazekasokat és megtanítanám fokozatosan az iparágban a legmesszebb menő dolgokra. Ha mind nem is, de nagyobb rész beválna. Szövetkezeti uton értékesíteném az ott általuk készített darabokat. Így az otthon való munkája is átalakulna, piacra alkalmasabb, megélhetésükre nézve alaposabbá válulék.

Általánosságban szólna, minden iparágúal azzal a kötelezettséggel adnam meg a megélt, ha oly módot eszelének ki ezek, hogy abból az istenadta népnek hatható ipari fejlesztése aknázódulék ki s így természetesen megélhetése, a léletri küzdelem könnyítettnek meg.

Szóval a segítyezés ne egy ember érdekeiért történjek, hanem a közért. Szerény megjegyzésemet ajánlom az iparfejlesztő bizottság nagyrebecsült elnöke figyelmébe.

(Felszólalva).

Veress Mózes.

Nyilt kérelem

az udvarhelyvármegyei tanítóegylet népiskolai tanszermuzeum ügyében.

Az „Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet” folyó évi jan. hó 17 ikén, Székelyudvarhelyen, tartott rendkívüli közgyűlésében egyhangu határozattal kimondotta, hogy Alapszabályzatának 4. §. c) és e) pontjait végrehajtja s ehhez képest egyik szervüül megalakítja az „Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet Népiszkolai Tanszermuzeumát”-t.

Ezen Tanszermuzeum két osztályt foglal magában, u. m.:

1. a szorosabb értelemben vett *tanszermuzeumot*, melynek célja összegyűjteni, tudományosan rendezni s leltár mellett tárlatszerűen kezelni és így a tanulmányozásnak hozzáférhetővé tenni azon hazai elemi népiszkolai tanszereket, taneszközöket és felszerelési tárgyakat, melyek részint a mult időbeli hazai elemi népiszkolai oktatás, nevelés és higienia ügyére vonatkoznak, részint jelenben a hazai elemi népoktatási intézetekben használtaknak, (és bár az *összes hazai népiszkolai intézeteknek ezen célra irányuló ügyeit felkarolja, mégis főszulvt fektet első sorban Udvarhelyvármegye és a Székelyföld népiszkolai életére); — és magában foglalja:*

2) a *könyvtárt*, mely általános jellegű ugyan, de *főszulvt* mégis a népiszkolai paedagogia, didaktika, a népiszkolai közigazgatás, a népkultura, a népoktatásügyi kulturtörténet, a népoktatás különböző kérdéseit kritikailag méltató tanügyi, társadalomtudományi, politikai és egészsegügyi munkák körébe eső művekre fektet.

Székelyföldünkön, sőt egyáltalában Erdélyben, az első ilyenü kultúrintézet. Hazánkban eddig, leszámitva a budapesti országos Tanszermuzeumot, — tudtommal — csak kettő van ilyen: Szegeden és Debreczenben.

A Székelyudvarhelyen megalakult népiszkolai tanszermuzeum általános és szakirányú művelődési fontosságát itt kifejteni feleslegesnek tartom, hiszen az ilyen jellegű intézmények az európai Nyugaton immár régen elsőrendű szervei az intenzív népiszkolai kultúrának, győzedelmes fegyverei a társadalmi közművelődés csataterének, vérbő üterei a modern államok fejlődő szocziológiai szervezetének, fokmérői a nemzeti és a néplelek történeti műfolyamának, gőcpontja a belterjes közművelődési életnek, jelző állomásai a népkultura fajsulyának, erejének, mélységének és terjedelmének és nálunk is részletesen és ismételve is rámutatott ezen kultúrintézetek céljaira és jelentőségére vallás és közoktatásügyi állam-

kormányunk instruktív rendeleteivel, valamint élő szóval is Dr. *Wlassics* Gyula, volt kultuszminister, a Muzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének közgyűlésein elmondott magas színvonalu elnöki megnyitóinak keretében.

Felkölteni és ébren tartani a közérdeklődést vármegyénk népiszkolai tanszermuzeuma iránt, ez a kezdet nehézségei között az intézmény hivatalos vezetőségének egyik megvalósítására váró feladata, melyből logikai következetességgel folyik, hogy a társadalomban és a tanügyi körökben minél több alkalmat szerezzen ezen kultúrintézet eszméjének terjesztésére és népszerűsítésére.

Az ezen irányban tett lépéseket már eddig is jelentékeny, örvendetes siker koronázza s a szervezés kimondása utau két hónappal a vármegye e legifiatalabb kultúrintézete, mely addig is, míg a helyben építendő központi állami elemi iskolában, illetőleg az udvarhelyvármegyei tanítók székelyudvarhelyi Tanítók Házában fog nyerni végleges és megfelelő otthont, egyelőre a helybeli közs. elemi fuiskola tanácskozó termében nyert ideiglenes elhelyezést. *ma már pozitivum*, a vármegyei népoktatásügy egy figyelmet igénylő és érdemlő élő szerve, már sejtjeiben is a feutebb megjelölt kultúrmissziót szolgáló törekvésekre való számottevő, aktív készséggel és képességgel.

A *társadalom, a nagyközönység, a közélet figyelme, érdeklődés és erkölcsi és anyagi támogatását kérti ezen kultúrintézet iránt, célja a jelen nyilt kérelemnek. És én midőn e tisztomben eljárök, teszem azt azon jóleső tudattal, hogy Udvarhelyvármegye n. é. közönysége, mely mindenha élénk és áldozatkész érdeklődéssel jutalmaz minden nemes célú kulturakciót, a népiszkolai kulturélet, a nemzeti népoktatás, a társadalmi közművelődés és a hazai tanszeripar szolgálatában álló udvarhelyvármegyei népiszkolai tanszermuzeumot is állandó és aktív jóindulatával fogja kitüntetni s ezen intézménytől sem tagadja meg áldozatkész támogatását.*

(Székelyudvarhely.)

Chalupka Rezső t.-muz. oszt. elnök.

Nagypéntek.

„Kiszaték Poncius Pilátus alatt, megfeszítették és meghala.” Ezzel számol be az újszövetség credó a názareti Jézus Krisztus haláláról, aki meghalt a kereszten, hogy megváltsa az emberiséget a sötétségtől és tudatlanságtól. Közel kétezer éve immár, hogy a világ legnagyobb, következményeiben legkihathatóbb tragédiája megtörtént; s ime ma sem tud lelkünk örvendezni a tavaszi nap vöröfényének. Csod van ma is, mintha mindnyájan isteni halottunkat siratnók. A harangok elnémultak, fekete gyászfütyölal van bevonva földi szenvedésünk s reménybeli üdvösségünk igazi jelképe: a keresz.

Két millenium telt le azóta, hogy keresztre feszítettetett az Igazság, a Szeretet: a mindent kiegyenlítő, a mindent megbocátó. És azóta évről-évre, napról-napra vonszoljak a ki tudja hányaszer fogják a Golgothára vonszolni az irástudók és farizeusok. De az eszme, az Igazság feltámadt mindaonyiszor diadalmasan, glóriás fényvel s akik üldözték, akik meggyilkolni akarták, azok megszegyenülve vonultak vissza a sötétség oduiba az Ige erejének varázsa elöl.

A keresztény világnak nagypéntek napja van. De ki ne érezné át közülünk, hogy nagypéntek súlyosodik gyászával, ködével, lelkeket lehangoló bomlályával a magyar politikai közéletre is. Golgothautját járja állami életünk megakadályozzák mindenféle alatomos aknamunkával azoknak a nemes, önzetlen államférfiaknak törekvésit is, akik a kiegyenlítést keresik a nemzet és az uralkodó felfogása közt.

A gyásznak, a magábatérésnek ezen a fekete ünnepnapján talán magukba térhetnének azok is, akik a nemzet akarata által kisebbségbe juttatva, talán sértett ambició folytán most arra törekednek, hogy öszetörjék, meghiusítsák a nemzeti reményegnek teljesülését. Valóban magunkba szállhatnának ók is s részt szakhathatna sötét gondolataik közt nemzeti öntudatunk, hogy ók is magyarak s a magyar nemzeti aspirációknak nem elnyomása lenne az ő hivatásuk is.

Eljegyzés. Nagy Elemér ov. ref. kollegiumi tanár eljegyezte *Lánteky* Margit kisasszonyt, özv. *Lánteky* Sándorné leányt Szentkeresztbányán.

Unitárius istentisztelet. Huuvel első és második napján délelőtt 10 órákor kezdődőleg a vármegyei nagy termében unitárius istentisztelet lesz. Első napján az Urvacsora is ki fog szolgáltatni.

Na, lett erre investigáció! Az egész kolégyom tudta, hogy a *csüsből* került ki a kép, tudták a tanárok is, de hát látni senki sem látta a mi munkánkat, — hajunk szála sem görbült meg. Ah, de bánysszor hallottam azóta a jó Szakács professzortól: No, no, E ek barátom, no, no... A csésze... a csésze...

Miig is csudáalom, hogy szép csendesen ki nem tessékelték a kollegiumból. De hát az ördög nem alszik. Hajszál hujja volt, hogy ez meg nem történt. Akkoriban nyilt meg a reáliskola. Csupa fiatal emberek voltak a tanárok. Nem tudom, hogy esett: a kálvinista diákok egy bálban összekülböböztek a reál tanáraival s megfenygették: hiszen majd találkoznak meg valahol. A tanárok atrtak a mi tanárainknak s minket ettől kezdve minden mulatvágról letilítottak. Még az ártatlan fillérestékről is. Hát ez így mind jól lett volna, ha a filléresték egyik rendező bölgyének eszébe nem jut, hogy egyszer valamilyik diákkal is kellene felolvasatni. Nem t dom, hogyan jutottam e dicsőséghez, de engem szólítottak fel. Volt-e boldogabb ember, mint én? Hatha következik azután egészakadás, földindulás, nem vállalkozom e a felolvasásra? Nagy deputáció ment nagytiszteletű Kiss uramhoz, engedjen a fillérestére. An az öreg hujhatatlan maradt. Hát megüünk „csak azért” is! Milyen izgalommal készültünk a nagy estére, Istenem. Eugem úgy öltöztettek a diákok, mint a lányt, ki először megy bálba. Merthogy csak magyarruhám volt, az akkor is divatos kvakkert adták rám. És kötötték a nyakkendőt nagy gondosan. Művészai csokorra. Forgattak jobbra, balra, néztek, vizsgálták jól áll-e rajtam minden.

Kedves emlék, szép emlék! Éppen harmincz esztendeje. A felolvasás valami izetlöv, humoros história volt, de mindegy, azt hiszem, mégis ez volt legszebb munkám, mert ez volt az első. Ez volt az első, melyért virágot dobott felém egy leányi kéz. Az a puha fehér kéz elporladott, a virág elszáradott, csak egy kis törmelékje maradt meg, de ha látom,

oly széppnek látom a leányt is, a virágot is, amilyen szép volt akkoron.

De a szép estének szinte szomorú vége lett. Sedes elé idéztek. Az öreg Kiss Ferencz elükkölt. Lattam, hogy könny rágog a szemében, mikor lassan akadozva kimondja az ítéletet.

— Fiam... fiam... maga makacs volt... maga daczolt velünk. Maga megérdemelné, hogy kicsapjunk De nem... nem csapjunk ki... Nem... nem. Hanem levelet írunk az édes apjának... Megírjuk, ha még egyszer... csak egyszer, igen... igen csak egyszer kimarad — akkor, hát akkor kicsapjunk.

Hej, mekkorát fordult velem a világ! Hiszen ahogy én ismerem az én öregemet, amin a levelet olvassa, jön érettem s vissz haza — gazdának. És éppen most az utolsó esztendőben! Hát bizony mi túrés-tagadás: ezt a levelet az én édes apám, a drága jó nagyapó sohaem olvasta. Isten talán már meg is bocátotta a másvilágon a baróti öreg postamesternek. A derék Gergely Ferencznek, hogy ez az egy levél, úgy vélotlenül elkallódott.

Teltek, mutak az évek, már nekem is kis diák fiúim voltak, mikor egyszer mondom az édes apámnak.

— Tudja nagyapó, hogy engem egyszer ki akartak csapni a kollegiumból?

Megütöve nézett rám nagyapó.

— Talán csak nem? Ugyan bizony miért? Elmondtam miért. Aztán lassan felderült az öreg ember arca. De az enyém mintha elkomorodott volna. Végig szaladott lelkem egy gondolat. Ha akkor nagyapó megkapja a levelet... ha haza hoz engem gazdának... Mi más lesz az életem?... Muló hír, dicsőség vágya lelkemet nem háborgatná, könnyvet könyvre nem írnék... csak szántanék, vetnék... csak szántanék, vetnék...

Az év. ref. egyház hangversenye. Az év. ref. egyházközösségnek leányiskolája javára a mult szombaton rendezett hangversenyének közönsége, mely megtöltötte a nézőteret, szívesen és tetszéssel fogadta a hangverseny minden pontját. Nagy szeretettel és meleg tapsal köszöntötte a közönség mindjárt a műsor első számát, a Prologot, melyet *Gagyai János* kolleg. tanár irt ez alkalomra és a melyet *Mezei Annuska* kedvesen szavalt. A prologért, melyet mult számunkban közöltünk, a szorzót is kitapsolta a közönség. A következő piece a kiosztott műsортól eltérőleg, *Pálffy Béla* joghallgató hegedűjátéka volt, kit *Doros György* koll. tanuló kísért zongorán. A sikerült vállalkozás a jól megérdemelt tetszésnyilvánításban részesült. Ezután az estély atrakciója:

Bencdek Elek felolvasása következett. Udvarhelyi emlékeit elevenítette fel az ő csodálatos, szép mese-mondásával; nem a szélsőségek tarka-barka színeivel kápráztatott el, hanem a jókedvnek, melegségnek verőfénye áradt szét és tükröződött a közönségen, mely valószággal ünneplte a mese-mondó királyt. A felolvasást a kiváló író szíveségből mai lapszámunk tárcza-rovatában adjuk. Dr. *Vass Lajosné Schubert* egyik gyönyörű dalát énekelte megkapóan; énekének szépsége a szentimentális lírai részekben elragadó volt. Hangja lágy és tisztán csengő volt, mely lebilincselte a közönséget, mely viszont hatalmas tapsal jutalmazta a jeles műkedvelőt, mit ő két ráadással, köztük *Frater Lorand* egyik graciózus dalával halált meg. Most *Lányi Imre* ügyvédjelölt lépett a dobogóra és hatásosan szavalt a Bartók Lajos „Mariseli cigányok” költeményét. Ezután *Alföldi László* mérnök zongora-játéka következett, ki Chopin Etud (Cis moll) és Chaminade „Pierrette“-t játszotta, melyeket a klasszikus zenéért nem lelkesülő közönség szívéhez oly közel juttatott, hogy azt teljesen meghódította. Kész technikája, mint bensőségletes játékka lebilincselte a közönséget, melynek elismerését egy pár magyar népdal ráadásal jutalmazta. A szép műsорт egy, ez alkalomra alakult vegyes kar zárta be, mely két darabot *Pál Sándor* vezetésével sikerülten adott elő. Hangverseny után táncmulatóság is volt, melyen a közönség a legjobb hangulatban elmulatott jóformán hajnalig. — A rendező bizottságtól az anyagiakat illetőleg a következő elszámolást vettük: Bevétel volt 666 kor. 80 fillér, 157 kor. 64 fillér kiadás. Tízta jövedelem: 509 k. 16 fillér. A nomes célra felülfizettek: Ugron Ákos, Barabás János, Máthé Pál, dr. Vass Lajos 10—10 k., gr. Mike János 7 k., Vajda Ferencz, Gónczi Lajos, Szobotka Rezső, Miklósi Károlyné 6—6 k., Vargha Ida (Belényes), Id. Szakács Károly, Csizsar Géza 5—5 k., Özv. Bodrogi Sándorné, Vajna Zoltán, Kovács Pal 4—4 k., Bod Emma, Vachlinger János, Dr. Sebesi János, Sándor Mózes 3—3 k., Váro Géza 2 k. 40 fill., Gyertyáuffy Boldizsár, Özv. Zajzon Ferencz, Ferenczi István, Molnar Károly 2—2 k., N. N., N. N. 1 k. 60 fill., Sterba Ödön 1 k. 40 fill., Balázs Károly 1 k., Paschek Viktor 80 fill., Szabó Gábor, N. N., Imrich Vilmos 40—40 fill. Fogadja a pártoló közönség, a felülfizetők és az összes közreműködők az év. ref. egyházközösség hálaa köszönetét. *Vajda Ferencz*, ref. pap.

A Ferenczrendiek hangversenye. A szt. Ferenczrendi atyák husvét másodnapján tartandó hangversenyére most kibocsátott programja szenzáció számba megy s abban egyeznek meg a vélemények, hogy hasonló szabásu hangverseny e városon még nem volt. A program, mint közöltük, 14 pieceből áll, s legnagyobb része művészi színvonalnak ígérkezik. Az estélyre egyes jegyek meg kaphatók, s ez iránt a Szt.-Ferencz rendiek zárdájába kell fordulni. Az estély 8 órakor kezdődik.

Ifj. Ugron Gábor beiktatása. Dr. ifj. Ugron Gábor Ugocsa vármegye főispánja, ezen állásában való meghagyása mellett, Marostorda vármegye és Marosvásárhely szab. kir. város főispánjává nevezették ki, Marosvásárhely szab. kir. város törvh. bizottsága, 1907. évi április hó 6-án délelőtt 11 órakor a városház nagytörmében tartandó közgyűlésén fogja a főispánt ünnepélyesen hivatalába beiktatni. Marostordavármegye beiktató közgyűlését az irt napon délelőtt 1/10 órakor tartja s este a főispán tisztelőre a Tranzilvania-szálló nagytörmében táncszertélyt rendeznek. Az ünnepélyességekre Udvarhely vármegye törvényhatóságát is meghívták. Dr. *Damokos Andor* alispán a törvényhatósági bizottság tagjait felhívja, hogy a ki a jelzett ünnepélyességeken részt venni óhajt, ezen szándékát vele legkésőbb április 1-éig közölni szíveskedjék.

Népmivvelési Egylet Sz.-udvarhelyen.

A székelyudvarhelyi községi iskolaszék folyó hó 29-én tartott ülésében *Gyerkés Mihály* ismertetése és javaslata alapján, eredményeiben messze kiható intézmény létesítését, egy *Népmivvelési Egylet* szervezését vette munkálatba. Mélyen jaró szociális bajokat fog a megalkitandó egylet orvosolni, melynek célja, hogy: a város minden folótt lakóját megnyerje a népmivvelés ügyének, s így egyesek, társulatok és egyletek érdeklődése, áldozatkészsége alapjáú begyűlt *ruha és pénzbeli* adományokkal ollása a segélyre szorult szegény tanulókat őszel és tavasszal a szükségos ruhadarabokkal, szakdolozás esetén azokat javítással, továbbá tanszerekkel és tankönyvekkel. A hideg időben az iskolából kimaradó szegény tanulóknak az önmivvelés eszközeit fogja kezébe adni ezen, szervezetten működő egylet, mely már alakuláskor felveszi működésébe az említett cél elszálgálása mellett, az ujonnan építendő népiskolával kapcsolatosan egy *napközi otthon* építése ügyét is; hol a szegény iskolás növendékek ebéd idején meleg étellel való ellátást fognak nyerni, az otthonnal kapcsolatosan létesítendő munkateremben pedig a reudas tanulási és játék időn kívüli órákban kézügyesítő foglalkozásban részesülnek. A napközi otthon egyik szárnyában pedig, melynek külön bejárata más utcára nyílnék, mint az iskola bejárata, a városi kereseképteles szegények is déli ebédet való ellátást nyernének. E napközi otthon létesítésével a csavargó és most megromlott lélekkel felnevelkedő gyermekek önkényt fognak a népmivvelés csarnokában jelentkezni, ha tudják, hogy nemcsak szellemi javakat, de mi első sorban szükséges, a test táplálására izletes ételt is kaphatnak; így ezen iskolakerülő ifjuságból színtén munkára nevelt, hasznos polgárai lesznek társadalmuknak. Az említett, nes célú szolgáló egylet szervezésével, mely működési körét, a mint ereje engedi továbbra is kiterjeszti, közönségünknek nem újabb megadótatása de az eddig szétosztottan kiadott adományoknak összegyűjtése s ezzel az elhagyott szegényeknek állandó és rendszeres segélyezése a cél. A taggyűjtés az alapszabálytervezet megkésztése után kezdődik. Melegan ajánljuk ezen nemestörökést Székelyudvarhely egész közönségének figyelembe és jóakaratu pártfogásába.

Szini évad. Az erdélyrészi olsó szini kerület; választmányának meghatározása szerint, mint annak idején jeleztük, a szintársulat tavaszi szezonját Székelyudvarhelyen *április hó 16-ikától május 9-ig tartja.* Mint nekünk írják, *Ilievs* direktor virágvasárnappjától új coloratur énekesnőt és drámiai hősnőt szerzödetett.

A r. kath. plebánia templom belső javítása és díszítése adakoztak (XX. közlemény): A helybeli tímár-társulat által ígert 250 k. adománynak befizetett I. részlete 100 kor. 1—XIX. közlemények öszege 12751 k. 54 fill. Összesen: 12851 kor. 54 fill. — Fogadják a nomes szívü adakozók és *Fabián József* ur, a templom főbejáraatánál saját költságu készítettet díszes székfoglaló utóert ez uton is hálaa köszönetünket. *Mike János* gróf, főesperleplebános, bizottsági elnök. *Paschek Viktor*, bizottsági pénztáros.

Sorozás az oklándi járásban. Az oklándi járásban a tavaszi sorozást 19-ikén kezdették meg az ismertetett bizottság és *Subady Tivadar* főszolgabíró közbejöttével. Összesen 634 egyén állott elé, még pedigen az I-ső korosztályból 345, a II-ikből 158, a III-ikből 120. Bevételét 242 egyén. A sorozást 26-ikán fejezték be. A vármegye 3 járásában és Székelyudvarhely várospan összesen 805 legényt soroztak be.

Adomány a Tanszermuzeumnak. Felkérlettük a következő sorok közlése célre: Az udvarhelyvármegyei tanítóegylet népiskolai tanszermuzeuma részére a *Pollatschke* félé *temesvári könyvkereskedő és kiadó céeg* 13 drb elemi népiskolai tankönyvet 6 kor. 70 fill. értékben, továbbá a földmivvelésügyi min. kir. miniszterium utatására készült *Juhász-féle „Állattenyésztési falitáblázat”* (18 drb) 10 kor. értékben és a *László—Gramma* által vegyes ajku népiskolák számára irt ABC-hez szemléltetésül szolgáló 30 drb fali olvasó táblát 60 kor. értékben *ajándékozott.* Fogadja ezen adományért a Tanszermuzeum nevében köszönetemet. *Chalupka Rezső* osztályelnök.

„Unitárius Szószék” folyóirat 2-ik kötetének 2-ik száma *Vári Albert*, *Balázs András* és *Deák Miklós* szerkesztésében, a mai napon a következő tartalommal jelent meg: Az emberi lélek tavasza (Deák Miklós). Megújulás a vallás-erkölcsi életben (Kovács Lajos). Szabadság a vallásban (Balázs András). A földmivvelés boldogító hatása (Gál József).

A megdicsőülés ünnepe (Bölni Vilmos). Az anyaszentegyház oszlopi (Fazakas Lajos). Isten lelkét meg ne oltások (Vári Albert). Old le a te saruidat (Szász András). Lelkés esküvőjén (Gál Miklós). Sirjtok a siratókkal (Kelemen Árpád).

Egy ipari műretek. A róm. kath. plebánia templomnak restaurálása alkalmával nem csak oltárt és falait ujították meg, hanem tudvalevőleg egyesek adományából új ablakokat és ajtó is kapott. Az új székfoglaló ajtó a béten állították fel s az valóban dicséri mestorét, *Burghárd Gyula* asztalost A nehéz legő tölglyafajta barokk stílusban készült és mozaik színes üveggel van ellátva, mely meglepi a templomba lépőt szolid és izléses kivitelével és méltán érdemelte ki ugy az illetekese, mint a nagy közönség elismerését és arról tesz bizonyágot, hogy asztalos iparunk a legkényesebb kritikát is megbirja.

Gazdasági vidéki képviselőségek. Az Erdélyi Gazd. Egylet igazgató-választmányá imént tartott ülésében *Tokaji László* egyleti titkár indítványára elhatározta hogy az egylet a) a vidék szükségleteinek könnyebb megismerhetése és megfelelőbb kielégíthetése tekintetéből, b) szélesebb körű közczélú akciók gyo.sabb és hatékonyabb keresztülvihetésének elérésére és c) általában az egész országészre kiterjedő egyleti működésnek intenzívebbé tétele céljából — az egyleti alapszabályok XI. 39—42. §§. aiban kontemplált „vidéki képviselősgok”-ból a folyó évben legalább tizenkettőt — és pedig Déva, Fogaras, *Székelyudvarhely*, Sepsiszentgyörgy, Csikszóreda, Segesvár, Szászváros, Nagyonyed, Marosvásárhely, Marosludas, Torda és Dicső-szentmárton székelyekkel — megalakit.

x **A gazdaközönség megtévesztését** czélozzák az idén (többnyire a morva Bisenzből) általánoságbán tartott plombok alatt szállított répa-magvakkal. Mint értesülünk a plombokra többnyire ez van rányomva: „Originalzüchtung Quedlinburg,” vagy „Original Norddeutsche Saat,” természetesen a termelő megüvevezése nélkül, mert hamis név nyomtatása büvvádi eljárást vonna maga után. A gazda sohae tudhatja, hogy ily névtelen és egyenesen megtévesztésre irányuló plombok alatt mi rejlik és mire féle magnak jutott birtokába. Ez alkalommal megemlítjük, hogy éppen a mult napokban fejettük ki a takarmányrépamag termesztésre szolgáló anyarépek gondos megválasztásának és az impregnálásnak nagy jelentőségét. — Most nyilatkozik az e terén első korifousoak elismert *Linhart György* magyaráróvári tanár is, ki a „Köztelek”-ben egy kérdésre azt feleli, hogy: „Az impregnált répamag, melynek elárusításával hazánkban Mauthner Ödön budapesti czépfogalmozik. már hosszú idő óta jó birtvének örvend; mert e mag gyorsan és egyenletesen kel ki s a répaövények gyorsabban és erőteljesebben fejlődnek, ez olyan elvitathatatlan tény, amelyet tagadni nem lehet.” Körültkintő és tapasztalt gazdáink különbben ezt már nagyon jól tudják.

Halálozás. Özv. *Koronkay Józsefné* született *Kovács* Juliánna életének 87-ik évében, márczius 30-án elhunyt.

A Hargita alól czimmet most jelent meg Budapestn *Jakab Miklós* pü. szántást, volt hírlapíró tollából egy tartalmas 190 oldalra terjedő novella kötet. *Jakab Miklós* könyvében a székely nép életéből mesél el történeteket zamatos madyarsággal. A tizeut elbeszélést két részre osztja; a mig a könyv első feleben a nadragos emberekkel foglalkozik, addig a második részben barisayás székelyek epizódjait adja elő olyan formában, hogy minden egyes alakja ismerősnek tetszik. A könyvet *Rákosi Jenő* újságvállalata adta ki. Ára 3 korona. Megszerezhető Székely Dénes könyvkereskedésében, vagy a szerzdnél.

x **Legelterjedtebb, legolvasottabb, legkedveltebb.** Színtén a köztudatba átment már ez a három jelző a Pesti Hírlap-pal kapcsolatban. S ha ugy elterjedt s ha oly kedvelt e lap a magyar olvasóközönség köreiben: bizonyára oly erényeknek köszöuheti, melyekkel más lapok kevésbé dicsekedhetnek. Valóbban: mindig radikálisan szabadelvű volt; függetlenségét mindig meg tudta őrizni váltakozó kormányokkal, pártokkal és politikai irányzatokkal szemben; miúdig hű maradt a demokraczia eszméihez. Tartalomra nézve a legbővebb s vannak rovatai, melyek népszerűségét rendkívüli módon fokozták. Holgy-olvasói kedvezményes áron rendelhetik meg a ina legjobbnak elismert divatújságot: a Szabóné-Nogáll Janka szerkesztésében megjelenő *Divat Salon*. Mindezeket felül hirdetésekre is legalkalmasabb épen ugy elterjedtségénél fogva. Ilyenformán a magunk részéről is csak ajánlhatjuk az új évnegyed alkalmából megrendelésre a Pesti Hírlap-ot, melynek előfizetési ára negyedévre 7 korona, a *Divat-Salon*nal együtt 9 korona; de megrendelhető 2 óra is 4 k. 80 fill., egy óra is 2 k. 40 fill. előfizetési áron, mely legczélszerűbben postai utalványon küldhető a Pesti Hírlap kiadóhivatalába (Budapest, V., Váci-körút 78.).

Kivonat a megyei h. lapból. *Vass Gáspár* székelypálfi körjegyzőnek, 20 kor, *Tófalvi Ferencz* Korond községi főbírónak 10 kor., *Ambrus Márton* korondi adószedőnek 10 k., *Kádár Gyula* korondi jegyzőnek 10 k. jutalmat utalt ki a székelyudvarhelyi kir. adó-

biva'alnál a vármegye alispánja az 1906. évi utadók sikeres behajtásáért. — Elvesztett január első botében egy éves kopó. Alapzina fekete, lábain sárga szőr, farka bőve fehér, homlokán fehér csillag, nyakán fehér óv. Feltalálás eseté a siklódi kórjegyért érteendő. — Kórözendők: Szandra Andrá azilágyszomlyó. Irics Miklós technikus, Fata József trencsényi cigány, Langfelder Jakab trencsényi.

x **Uj Idők.** Herczeg Ferencz betilalja, az Uj Idők, ma nagyobb aparatussal szolgálja a közönséget, mint valaha. A csel: egy új lapot adni, amely előkelő színvonalon álljon a mindasabban kielégítése a műveltség igényeit. E végből a szerkesztő Herczeg Ferenczhez kivül a lejjára belletristákat gyűjt munkatársai sorába. A szépirodalmi, művészeti és társadalmi élet minden magyar és modern nyilvánosságát figyelemmel kíséri a utat csinál nekik. Husveto számát, amely valóóságos album, kiváratra ingyen megküldi a kiadóbivatal. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Előfizetni lehet a kiadó Singer és Wolfnernél, (Andrássy-ut 10.) vagy bármely könyvkereskedés útján.

KÖZGAZDASÁG.

x **A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság,** amely tudvalevően sok üzleteivel kapcsolatban a megyenküli sóságnál is nagyszabású tevékenységet folytat az Parajdon szervezett kirendeltséget és üzemelepet tart, márczius 23-án tartotta tizenhatodik évi rendes közgyűlést **Herczeg Péter** báró elnöklete alatt; a jegyzőkönyvet **Szalai Béla** igazgató vezette.

Az előterjesztett igazgatósági jelentés elsősorban a társaság tőkejének 20 millió koronára való felemelési műveletéről, valamint az általános gazdasági viszonyokban beállott kedvezőbb alakulásról emlékezik meg, amivel kapcsolatban a társaság összes üzletágainak kedvező állapotát és tetemes fejlődését konstataálja. — A társaság **banküzlete** nagy arányokat öltött; a váltószámításai forgalmán 112 millió koronára emelkedett, a folyószámokban és takarékkönyvekre való betétek pedig túlszárultak a 10 millió koronát s a folyó banküzlet nagy mértékben szaporította üzletkörét. A vidéki piacokkal fennálló összeköttetések előkészítése érdekében a társaság kezdeményezte több **vidéki pénzügyi** alakítását, illetve kiterjesztését, így **Temesvártot, Szabadkát és Pozsonyban,** ezenkívül **Szerajevóban** regobb idő óta működő főközpont banküzletét kibővítette; a társaság fumei vállalkozása: a **Pannónia Kereskedelmi Bank** kedvező üzletmenet után nagyobb osztalékot fizet. A társaság számos **nemzetközi pénzügyi** szándékát is kivül létesített a Jelzaiog-Hilbank-sorozatgyek és a Hazai Takarékpénztár nyerevénykönyveket lebonyolítására alakult pénztársaságokba. A **járati** terem mutatkozó lendület kapcsán közreműködött a Kis-küküllői Gyáripari Részvénytársaság, továbbá a **Marosvásáryi Fatermelő Részvénytársaság** és a **Kisjenői Fatermelő Részvénytársaság** letételeiben, mely vállalatok kielégítő eredményei és kedvező kiadatokkal működnek. Több hazai **ipari érdekösszeség** a társaságra bízta szervezeti kereskedelmi és banki ügyvezetését; ilyenek gyantát felmúlthető hazai énygyárak érdekösszesége, a **Fennai Ertekesítő Szövetkezes,** a totófedelemez-gyár, stb. Az elmúlt év elején a társaság elvállalta a **Pesti Hengermalom Társaság** bankműveleteinek lebonyolítását, ami lehetővé tette a nevezett legregibb magyar maiom hitelviszonyainak új alapon való rendezését; ezzel kapcsolatban résztvevő a **Váci Hengermalom Részvénytársaság** alapításában. A korábbi alapítások közül az **Egyesület Wernsdorfi és Győri Textilipari Részvénytársaság** normális fejlődést mutat, a **Magyar Cirokpari Részvénytársaság,** valamint a **„Magyar Föld” Részvénytársaság** pedig már megindítottak czeljeik gyakorlati megvalósítását. — A sokoldalú árúüzletek közül a jelentős kiterjedésű **kvitelt üzletnek** a fennálló kedvező körülmények dacára is észlelhető előnyös fejlődését, mely igen jelentékeny nemzetközi forgalom lebonyolítására vezetett; új összeköttetések segítségével teljesen potolni sikerült a Szerbiával folyó vámporú nyomán tamadt visszamaradást. A **háziipari cikkek értékesítése** kelendő fokozatossággal fejlődik.

A szövetkezes elmult esztendő folyamán nehézségek között kellett a feladatot teljesíteni, amelynyben az üzlet fővádjában a: az oszi hónapokban évtizedek óta nem tapasztalt mérvű vagoomány állott be. Ez a baj a satorgalom rendszer lebonyolításán hónapokra visszavezeti s méltán kellett általában panaszt úgy a kereskedelem, mint a fogyasztóközönség körében és az államkincstárt is tetemesen károsította. Csak az elmúlt év előző hónapjában elért forgalmi gyarapodásának köszönhető, hogy az

említett zavarok dacára az egész év együttes forgalma mégis fejlődést mutat; kell érdeme van ebben a sóbányák mellett létesített részvénytársasági üzemek és rakodóborendezések nagy teljesítőképességük is, melynek segítségével az ország egyes részein mutatkozó sóhiányt a kedvező forgalmi viszonyok beálltakor aránylag gyorsan megszüntetni sikerült. A részvénytársaság üzemi borendezéseit az összes sóbányahelyeken az elmúlt év folyamán továbbmondólag fejlesztette és nagyvériékben kibővítette, továbbá a magyar királyi pénzügyminiszteriummal kötött szerződés értelmében **Parajd** sóbányatelep mellett újabb kirendeltséget és üzemelepet létesített. A konyhasó forgalom újabb fejlődést mutat és a finomabb sónemek fogyasztásának növekedése ezuttal is konstataálható. A **marhasó** forgalom a várakozásnak megfelelő módon gyarapodott; a miniszterium megbízásának megfelelően az év utolsó negyedében forgalomba bocsátott a sajtolt marhasó, melynek gyakorlati használhatóságáról a legilletékesebb szaktestületek teljes elismeréssel nyilatkoztak s ezért valamint az e téren életbeléptetett egyéb gyakorlatias reformok folytán a fogyasztási cikkeknek nagyobbarányu elterjedése joggal remélhető. Az iparó használatának terjesztése és az iparó adminisztráció tekintetében újabb eredmények mutatkoznak, amennyiben immár több mint 2500 hazai iparó jutott az olcsó iparó kedvezménynek állandó élvezetéhez; e cikkek használatának elterjedése a mennyiségi fogyasztás növekedésével az államkincstárnak is számottevő előnyt biztosít. A sókivitel terén az előző években létesített összeköttetések mindjobban meghozták eredményüket; a Bulgáriában életbeléptetett állami sómonopoliummal kötött új megállapodás lehetővé tette oly mennyiségű magyar só elhelyezését, mely minden előző eredményt túlhalad; Oroszországban a még mindig zavaros viszonyok közepette fennmaradt a forgalom s a magyar só tetyleges kivitele Afrika némely gyarmataiba is megindult.

A kitűnő természérmény a gépiélet alakulásait igen kedvezően befolyásolta s ennek folytán a társaság a Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárában készülő egész gyártási mennyiséget eladta, felerészben a belföldön, míg a másik felét Romániába és a nyugodtabb viszonyok beállta folytán immár újból Oroszországba is exportálta, mely utóbbi országban a társaság organizációja teljesen kiállotta azt a nehézségeket, melyet az elmult évek zavarai reáhoztak. Gépiüzletének tevékenységét a társaság legújában Olaszországra és Bulgáriára is kiterjesztette. A **Fehér Miklós Gépgyár Részvénytársaság,** mely a gépiélet kiegészítőekképpen működik, az elmúlt évben igen jól volt foglalkoztatva és bő leírások után 50% os osztalékot fizet. — A társaság a **behozatali** üzlet keretében a **frisa** délygyümölcs — aukciók forgalma változatlanul kielégítő; az idevonatkozó aukció- engedély ügyében a székesfővárossal tárgyalások folytak. A **cserzőanyag-bizományi** üzlet kivált a hazai termékek exportja tekintetében számos új piacot hódított. — A **Herczeg M. L.** és **Tarsa** céggye létesített érdekösözésen alapuló **török dohánykiviteli üzlet** rendszer tolyamatban van; ez üzletág angolország; és amerikai összeköttetéseit oly mértékű kiterjedést nyertek, hogy közvetlen és intenzív művelesük érdekében különálló vállalat létesítése mutatkozott szükségesnek, melyet a társaság egyéb és nemzetközi üzletben érdekeikkel együtt a folyó évben **Oriental Tobacco Company Limited** cég alatt 250,000 font sterling bűvezeti alapítókkal tetyleg létre is hozott. Mindez a sokoldalú fejlődés szükségességé tette az intézeti helyiségek kibővítését; evégből a társaság nagyobbszabású **váltóüzleti és pénztári helyiséget** rendezett be pánzcélteremmel és safe-deposit-tal, melynek mintegy 200,000 koronányi költséget mindjárt ezidén teljes leírásra hozta, továbbá megvásárolta az intézeti ház mellett lévő **Váczi-kört 30. számú ház** és telket 300,000 korona értékben, melyen annakidején a jelenlegi intézeti ház készítő új épületet fog létesíteni. — A tisztviselők és egyéb alkalmazottak aggtörni ellátásának megoldása czéljából a társaság **nyugdíjalapot létesített,** amely működését 515,000 koronányi tőkével meg is kezdte.

Mindezek felsorolása után a jelentés utal arra, hogy a mérlegben több üzletág nyeresége, valamint a számos pénzügyi műveletben való részesedés **elszámolatlannal** van hagyva, továbbá újabb **függő-tartalékok** letételek és az értékpapír-készlet árfolyama is tetemesen az evzártani napi árfolyamon alul van felvéve; végül pedig az intézeti ingatlanokból is jelentékenyebb további leírások történtek; mindezek után is a mérleg **2 486 784 korona tiszta nyereséggel** zárul, mely az előző években fizetett osztalék nem telemeletét is lehetővé teszi.

A közgyűlés az igazgatósági jelentést elfogadva, határozatilag kimondta, hogy az említett tiszta nyereségből az alapszabályzatu levonások után **osztaléklul részvényenként 36 — korona (tavaly 35. — korona)** fizetessék ki márczius 26-tól kezdve, a tar-

talékalap 400,000 korona dotációval 6.730.000 koronára emeltesék, a fennmaradó 146,166 korona pedig az új üzletét számlájára vitessék át.

Bikavásár Csikszerezében. Csikvámegye Gazdasági Egyesülete: a április hó 10-én tartja meg 19-ik bikavásárját Csikszerezében. Az állatoknak a szükséges vezetőikkel említett nap reggel 9 órakor a helyszínen kell legyének. Azok, akik az egyesületnek nem tagjai, ha tenyészbikájukra igazolványt akarunk nyerni, kötelesek az egyesület pénztárába 2 koronát befizetni.

TÁVIRATOK.

Budapest, márczius 30.
(Érk. d. u. 5.)

Országgyűlés.

Illetékes helyről jelentik: Képviselőház legközelebbi ülését április negyedikén tartja.

Első sorban letárgyalják A pponyi tanítói javaslatát, majd bezárják a képviselőház első ülészakit. Rövid szünet után letárgyalnak néhány igazságügyi törvényjavaslatot, majd megkezdődik a négy hónapos nyári szünet.

A képviselőház közgazdasági bizottsága a legközelebbi napokban ülésezik. Hír szerint felszólal **Kossuth** és kijelenti, hogy megvan mindazok az előfeltételek, melyek valószínűvé teszik a kiegyezés létrejöttét. Így semmi ok arra, hogy a kiegyezési tárgyalásokat megszakítsák.

Kézrekerült tolvajok.

A budapesti rendőrség ma letartóztatta **Schneider József** vasöntőt, ki harmadéve több helyőrségi kórház udvaráról a királyi bronz mellszobrát ellopta. Bevallotta, hogy ők lopták el évek előtt a Svábhegyről a Széchenyi szobrát is.

Nagy tüzvész.

Makó város közelében 200 ló számára épített istállóban, egyik felügyelő vigyázatlanságából ma éjjel óriási tűz ütött ki.

Őt felügyelő porrá égett.

A tüzről megvadult lovak számos embert elgázoltak.

A nemzetiségiek nem obstruálnak.

A román nemzetiségi képviselők, kik hűvét után a nem állami tanítók törvényjavaslata ellen obstrukcióra készültek, nem tudván egyhangu megállapodásra jutni, ma délben tartott bizalmas értekezletükön elhatározták, hogy nem obstruálnak.

Elhatározásukra nagy befolyással voltak a romániai események.

Vilmos császár Magyarországon.

Pozsony. Frigyes főherczeg meghívta **Vilmos német császárt** Baranya megyei birtokára. A császár a meghívást elfogadta. Összel meglátogatja a főherczeget. Ugyanakkor megtekinti pécsi kiállítást.

A felföldült Oláhország.

A marosvásárhelyi Keresk. és Iparkamara táviratilag jelenti: Craiova konzulátus távirati jelentése szerint ajánlatos a megrendelések teljesítését egyelőre függöben tartani és uton levő küldeményeket feltartóztani.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája

Kiadó lakás. Szentimre-utcában 3 szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló, külön udvarral levő lakás kiadó. Értekezni **Sukácsffy Jajos** kórházi irnokkál.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megszünteti a köhögést, váládékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, Influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlja.

Míntogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor **„Roche” eredeti csomagolást.**

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel [Sch]

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4. — korona.

Középkoru, teljesen jártas, tiszta és megbízható szorgalmas aszony kerestetik falusi háztartásba, a ki önállóan főzni, mosni, vasalni, kenyeret sütni tud, és alaposan érti a nagybani majorság fenntartását, sertések pondozását, rend és tisztaság fenntartását. Ezen hely azonnal betöltendő. Czim a kiadóhivatalban.

Nyílttér.*

1906. B. 702/2.

Ő Felsége a király nevében!

Az oklándi kir. járásbíróóság, mint büntető bíróság rágalmaszása vétségével vádolt Kolumbán Mihály elleni bűnyügben a Dr. Papp Ferenc ügyvéd által képviselt Balázi József magánvádoló által emelt vád felett Oklándon, 1906. évi november 12-én Szász Ernő jegyzőkönyvvezető, továbbá Dr. Péterfi Áron ügyvéd által képviselt Kolumbán Mihály és Kolumbán Mihályné vádlottak részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után a következőleg

ítélt:

Kolumbán Mihályné sz. Lénárd Ilona vádlottat, ki 40 éves, ev. ref. vallású, olaszteleki lakos, földeszdó, férjezett 3 gyerekekkel, irni, olvasni tud, bűnök moudja ki hasonlóan a Balázi József sérelme elkövetett s a btkv. 258. §. szerint minősülő rágalmaszása vétségében, melyet az által követett el, hogy az olaszteleki előjáróság által 1906. október 13-án teljesített adóbehajtás alkalmával magánvádoló Balázi József pénztárnokra vonatkozólag azon meggyanúsító nyilatkozatot tett: azért sem fizet adót, hogy ne használja el és ne kereskedjék vele a pénztárnok, — miért is a btkv. 258. §. alapján a 92. §. alkalmazásával az 1892. évi 106. t. cz. 3-ában jelzett czélra 15 nap végrehajtás terhe mellett ezen bírósághoz fizetendő s behajthatatlanság esetén egy napi fogházzal helyettesítendő 10 (tiz) korona mint fő, egy napi fogházzal helyettesítendő 5 (öt) korona pénz, mint mellékbüntetésre ítélteik. Elrendeli egyuttal, hogy ezen ítélet egész tejedelmében indokival együtt elítélt költségén a Székelyudvarhelyt megjelenő Udvarhelyi Híradó című lapban közzétételük.

Kötelezi továbbá elítéltet, hogy 21 korona tanu és képviselói díjat Balázi József magánvádlonak 15 nap végrehajtás terhe mellett fizessen meg és hogy az ezután felmerülő bűnyügi költségeket az 1890. évi 43. t. cz.-ben előírt végrehajtás terhe mellett a kir. Kincstárnok megfizetni.

Végül Dr. Papp Ferenc ügyvéd munkadíja 16 koronában, Dr. Péterfi Áron ügyvéd képviselői díja 10 koronában állapítatnak meg saját feleikkel szemben.

Indokok:

Balázi József adópénztárnok, mint magánvádoló azon fejtentésében azt panasolta, hogy Kolumbán Mihály és neje Lénárd Ilona vádlottak folyó év október 13-án, midőn Olasztelek községében az előjáróság adófelhajtás czéljából lakásukra ment, az adóhátralék befizetésére szólította fel őket, hogy nyilatkozzak: azért nem fizetnek adót, hogy a pénztárnok ne használja el és ne kereskedjen vele. Ezen tényállás alapján kérte vádottakat rágalmaszása vétsége címön megbüntetni.

Vádlottak ezen terhükre rótt cselekmény elkövetését tagadván, közülök Kolumbán Mihály elsőrendű vádlott azt állítja, hogy az adófelhajtások ottthon se volt, az előjárósággal nem találkozott s így a sértő szavakkal nem is élt, míg Kolumbán Mihályné másodrendű vádlott arról védekezik, hogy mint Ferenc István községi bíró őt az adó azonnali befizetésére hívta fel, ugyanekkor Bartha Izák kisbíró megjegyezte, hogy most nem olyan világ van, hogy az adóval lehessen kereskedni mint régen, mikor Kolumbán Ferenc adószedő 100 frt után 10 frt kamatot szedett — erre vonatkozólag mondott annyit: hát ezzel is lehet kereskedni s kereskedhetnek a kollektorok?

Tekintve a fentiek ntán, hogy Kolumbán Mihály azon állítása, hogy a megjelölt időben nem volt otthon, s a sértő szavakat nem is használhatta, a tárgyalás során kihalgatott tanuk vallomása által is beigazolást nyert, s ekep a vádbeli cselekmény elkövetése vele szemben bizonyítva sem lett, ezen vádlott a B. P. 326. §. 2. pontja rendelkezéséhez képest az ellene emelt vád és következményei alól felmentendő s Balázi József magánvádoló ezen vádlott részéről feladott költ. égek megfizetésében a B. P. 482. §. értelmében marasztalendő volt.

Kolumbán Mihályné másodrendű vádlott védekezésével szemben Bartha Izák, Bartha Sándor és Ferenc István tanuk egyhangulag igazolák, hogy az adófelhajtásra lett felszólítás után úgy nyilatkoztak: azért nem fizet adót, hogy a kollektor ne kereskedjen vele. Ugy továbbá az is igazolva lett, hogy ezen meggyalazó nyilatkozat Balázi József magánvádoló mint adópénztárnokra vonatkozott.

Ezen cselekménye Kolumbán Mihálynénak, minthogy a gyanúsító nyilatkozat több személy jelenlétében tételte és mert teljesen alkalmas arra, hogy az által magánvádoló a közmegejtésnek vétsége ki, a btkv. 258. §. szerinti rágalmaszása vétségének a tényálladékat meriti ki s így őt a tanuk vallomása alapján abban bűnöznek kimondani és az ítélet szerinti büntetéssel fenytetni kellett.

A büntetés kimerésénél mint a btkv. 92. §. szerinti tulnyomó enyhítő körülmények vétettek figyelembe a büntetlen előélet és a felhevült állapot s főkép pedig azon körülmény, hogy a társadalmi állásánál fogva a szabadságvesztésnek legcökélyebb alkalmazása is tulszigoró lett volna.

Az ítéletnek a hirlapban való közzétételét a btkv. 277. §. a költségek feletti intézkedését a B. P. 480. §. s a képviselói díjak megítélését pedig ugyancsak a B. P. 486. §. rendeli.

Kir. járásbíróóság, mint büntető bíróság.

Oklánd, 1906. évi november 14-én.

Gidófalvi Benedek s. k.,
kir. albiró.

A másolat hitelül:

Oklánd, 1907. évi január 15-én.

Josephin, kezelő.

1907—545/bf.

Ő Felsége a király nevében!

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint büntető felebbviteli bíróság az oklándi kir. járásbíróóság által Kolumbán Mihály és társa ellen rágalmaszása vétsége miatt folyamatba tett és 1906. B. 702/2. számú ítélettel befejezett bűnyügben Kolumbán Mihályné vádlott által bejelentett felebbezés folytán Dr. Bodolla Gábor kir. törvényszéki elnök elnökelete alatt, Dr. Gölner Béla és Dr. Harmath Jenő kir. törvényszéki bírák, valamint Dr. Péter Sámuel kir. törvényszéki aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető közreműködésével, Dr. Vasa Lajos ügyvéd mint védő és felek jelenlétében 1907. évi február 23-án megtartott nyilvános felebbviteli főtárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után a következőleg

ítélt:

A kir. törvényszék az elsőfoku bíróság ítéletét indokai alapján helybenhagyja és kötelezi Kolumbán Mihályné vádlottat, hogy 15 nap alatt, külbömbeni végrehajtás terhe mellett Balázi József magánvádlonak 6 korona költséget megfizessen.

A kir. törvényszék, mint felebbezési bíróságtól.

Székelyudvarhelyt, 1907. évi február hó 23-án.

Dr. Bodolla Gábor s. k., Jakab János s. k.,
elnök, tvesséki jegyző.

A másolat hitelül.

Oklánd, 1907. márczius 14.

Josephin, kezelő.

Ezen ítélet jogerőségét igazolom.

Oklánd, 1907. évi márczius 14.

Gidófalvi, kir. albiró.

1170/1907. vb. sz.

Árverési hirdetmény és feltételek.

Az oklándi kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság közhírre teszi, hogy Gyarmaty Ferenc ügyvéd által képviselt székelyudvarhelyi Zálog Kólcson intézet és betéti pénztár végrehajtonak Czerják Lajos lökodi lakos végrehajtás szonvedó elleni végrehajási ügyében a kérelem következtében a végrehajtonok árverés 830 k. tőke, ennek 1905. január 6-tól járó 8% kamatai 6% késedelmi kamattal 87 kor. 10 fill. per és végrehajási má megállapított, valamint a jelenlegi 26 k. és még a felmerülő költségeknek behajtása végett az 1881 évi LX. t. cz. 144. §. alapján és a 146 § értelmében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, az oklándi kir. járásbíróóság területén fekvő a lökodi 29. sz. tkjvbén A+52 hrsz. házikötre egészen, 50 hrsz. fabázra egészen 332 k., a 90 hrsz. kertre egészen 11 k., a 101 hrsz. korte egészen 16 k., 111 hrsz. kertre egészen 18 k., a 121 hrsz. korte egészen 24 k., a 133 hrsz. kertre egészen 31 k., a 241 hrsz. kertre egészen 42 k., a 292 hrsz. korte egészen 16 k., a 337 hrsz. szántóra egészen 43 k., a 444 és 564 hrsz. szántóra egészen 38 k., a 496 hrsz. szántóra egészen 11 k., az 555 hrsz. szántóra 5 k., a 727/2 hrsz. szántóra egészen 4 k., a 817 hrsz. szántóra egészen 6 k., a 834 hrsz. szántóra egészen 6 k., 866 hrsz. szántóra egészen 2 k., a 885 hrsz. legelőre és 886 hrsz. szántóra egészen 16 k., a 913 hrsz. szántóra egészen 11 k., a 988 hrsz. szántóra egészen 15 k., az 1203 hrsz. legelőre és 1207 hrsz. kaszálóra 33 k., 1213 hrsz. szántóra egészen 17 k., 1223 hrsz. szántóra egészen 11 k., 1248 hrsz. szántóra egészen 6 k., 1300 hrsz. kaszálóra egészen 4 k., 1303 hrsz. szántóra egészen 4 k., 1409 hrsz. kaszálóra egészen 9 k., 1479 hrsz. kaszálóra, 1480 hrsz. szántóra egészen 15 k., 1490 hrsz. szántóra egészen 11 k., 1506 hrsz. szántóra és 1507 hrsz. kaszálóra egészen 28 k., 1525. 1526 hrsz. szántó és kaszálóra egészen 31 k., 1571, 1577 hrsz. szántókora egészen 10 k., 1628 hrsz. kaszálóra egészen 8 k., 1657 hrsz. szántóra egészen 9 k., 1695 hrsz. szántóra egészen 4 k., 1713 hrsz. 1714 hrsz. szántó és kaszálóra egészen 5 k., 1850 hrsz. szántóra egészen 2 k., 1920, 1921 hrsz. szántóra egészen 20 k., 2072 hrsz. kaszálóra egészen 32 k., 2191 hrsz. szántóra egészen 41 k., 2228 hrsz. kaszálóra egészen 6303 hrsz. kaszálóra egészen 47 k., 2352 hrsz. szántóra egészen 26 k., 2359 hrsz. kaszálóra egészen 13 k., 2378 hrsz. szántóra egészen 11 k., 2508 hrsz. szántóra egészen 6 k., 2533 hrsz. szántóra egészen 2 k., 2543 hrsz. szántóra egészen 2 k., 2577 hrsz. szántóra egészen 4 k., 2624 hrsz.

szántóra egészen 3 k., 2815 hrsz. szántóra egészen 14 k., 2910 szántóra egészen 17 k., 2917 hrsz. szántóra egészen 13 k., 3105 hrsz. szántóra egészen 12 k., 3251 hrsz. szántóra, 3293 hrsz. kaszálóra egészen 32 k., 3254 hrsz. kaszálóra egészen 21 k., 3327 hrsz. szántóra egészen 6 k., 3773 hrsz. erdőre egészen 1 k., 3796 hrsz. erdőre egészen 1 k., a lökodi 47 sz. tkjvbén A+110 hrsz. kertből Czerják Lajos jutalékára 12 k., 117 hrsz. kertből 18 k., 119 hrsz. kertből 19 k., 240 hrsz. kertből 20 k. 50 f., 296 hrsz. kertből 6 k. 50 f., 1767, 1768, 1769 hrsz. kaszálóból 33 k. 50 f., 2253, 2254 hrsz. kaszálóból 11 k., 3255, 3256 hrsz. szántóból 17 k. 50 f., a lökodi 110 sz. tkjvbén A+1428, 1429 hrsz. kaszálóból 7 k. 66 f., 2030 hrsz. kaszálóból 1 k. 33 f., 2774, 2775, 2776 hrsz. kaszálóból 6 k., 2813, 2814 hrsz. szántóból 2 k. 64 f., 3007, 3008 hrsz. szántó 1 k. 97 f., 3179, 3180, 3181 hrsz. kaszálóból 9 k., a 3680, 3681 hrsz. kaszálóból 7 k. 66 f. megállapított kikiáltási árban ezenel elrendeltetik.

1. Az árverés megtartására határnapul 1907 évi május hó 6 án d. e. 9 órája Lökod közeg házhoz tüzetik ki.

2. Ezen árverésen a feon körülirt ingatlanok a kikiáltási áról is el fognak adatni.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becserárának 10 %-át készpénzben vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november 1-én 3333 I. M. sz. a. kelt rendelet 8 §-ban jelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kérehez letenni, vagy a 173 § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésétől kiállított és szabályozott elismervényt átszolgáltatni.

Kir. jbróság mint tkvi hatóságtól.

Oklándon, 1907 évi február 26-án.

Mathe kir. albiró.

Könnyen megszokhatók, rágásra jól használhatók. Darabja 4 koronától fölfelé. Jótállás mellett készíttetnek. Ugyanott foghuzások, foglömések, valamint minden egyéb, a fogászat körébe tartozó munkákat végzek. Minden munkámért jótállást vállalok. A műterem Árpád-utca 10. sz. alatt van.
Dr. Kovács Géza, orvos.

Feladási hirdetmény.

A székelyszentkirályi közbirtokosság (Udvarhelyvármegye), a tulajdonát képező, Szentkirály község határában fekvő „Vészoldal” nevű dűlöben, üzemtervi megjelölés szerint „A” ü. o. 8. és 11. erdőrészeit a közigazgatási erdészeti bizottság 393—1906. és 1904—9. sz. határozataival engedélyezett törzsenkénti lebélyezett 883 drb. 36—70. cm. vastagságu luczfenyő fa, mely 936 m³ I. osztályu, 407 m³ II. oszt. fűrészárut és 218 m³ épületi fát tartalmaz és a melynek kikiáltási ára 7415 korona Székelyszentkirály község házánál 1907. évi **aprilis hó 3-án** délelött 9 órakor nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Utóajánlatok nem fogadhatnak el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 1 %-a.

Árverési és szerződési feltételek a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál (Székelyudvarhelyen) és alulírott nál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székelyszentkirály, 1907. évi márczius hó.

Berze Antal,

közbirtokossági elnök.

?	Báthori-utca 10. szám alatt két szoba, konyha, kamara és mellék-helyiségek közül álló lakás kiadó	!
---	---	---

Jrnokot, szép író, gyors munkást, ki lehetleg irodákban volt alkalmazva vagy kereskedelmi irodákkal bir a lehetőleg németül is tud, irásbeli ajánlkozás alapján — melyben fizetési igénye közzölendő — azonnali belépésre elfogad **Koucz Armin** gyógyszerészes Helyt.

Egy kertész tanuló
felvétetik özv. Boros Károlyné kertészetébe. Bővebb tudósítást ad Széll Imre kertész Bethlenfalván.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének Sz.-udvarhelyi Fiókjá
Kossuth Eajos-utca 27. sz. alatt.

A m. kir. szőlőtelepeken termelt

és a budafoki m. kir. pinczemeszteri tanfolyam által kezelt a m. kir. földművelésügyi miniszter támogatásával létesített **borértékesítési osztályában** —
ugy palackok, mint hordó

BOROK

legelősbban kaphatók.

Vetőmagvak

a m. kir. vetőmagvizsgáló állomás által teljesen arankamentosnak talált **vörös lóhere** és **luczerna mag, bükköny, legkínóbb dupaj zab, kendermag, encse, stb.,** legjobb csiraképesépről szavatolva, legjutányosabb áron kaphatók.

Stabel és Lemmer

budapesti gépgyáros **TRJÖR** különlegessége egyedüli magyar gabbonakeverékek osztályozására, egyedül itt kaphatók.

Törökbuza és répavetőgépek

két vagy három soros, mely a székely talajviszonyoknak nagyon megfelel, valamint ennek kapálására és töltögetésére legjobban bevált **Planeth Jr.-féle**

kapáló és töltögető gépe nagyon előnyös áron kapható.

Kühne mezőgazdasági gépgyára Mosonban

bizományi gépraktárán a következő gépek kaphatók:

- Boronák** Rostlák
- Accél váltó- és forgató ekék,
- Mosoni és hungaria drill vetőgép
- Járgányok, v. Cséplőkészítők
- Rapid kézi darálógép
- Törökbuzafejtők v. Répavágók
- Konkolyozók, stb. gépek.

Szám 479 — 1907.

k. i.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye oklándi járásához tartozó **Lövete** nagyközségben lemondás folytán megüresedett jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a, illetve az 1906. évi XX. t. cz. 3. §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb **április hó 2-án d. u. 4 óráig** annál is inkább adják be, mert a később érkezőket nem fogom figyelembe venni.

Javadalmazás:

1. Törzsfizetés 1600 korona.
2. Irodaátalány 60 korona.
3. Természetbeni lakás.
4. A község határán kívül tett utazásokért 2 korona napidij és 20 fillér kilométerpénz.

Oklánd, 1907. évi március hó 11-én.

Szabady, fősolgabíró.

Sz. 1808/907.

kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa közhírré teszi, miszerint Székelyudvarhely város tulajdonát képező halászlai jog hasznosbérbe adása folyó évi **április hó 4-én d. e. 10 óraker** a városi tanács nagytermében megtartandó nyilvános árverésen fog megtörténni.

Székelyudvarhely, 1907. márcz. 22.

Gothárd János,

polgármester.

Tisztviselőkölcönt

engedélyez 10, 15 és 20 évi törlesztés, fizetés letiltás és életbiztosítási kötvény deponálása mellett, állami-, megyei-, posta-, vasuti tisztviselőknék.

Személy-hitel 2 kezes mellett bármely hitelüggyre felvilágosítást nyújt

Általános Hitelforgalmi Vállalat
Nagyvárad, Szent-János-utca 1 c.

Épület-üvegezés!

Kérem

olvassa

el!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezett kereskedésemetre, hol

porcellán, üveg, drazmúruk, gyermekjátékok, névnapi és menyegzői ajándék tárgyak és még számtalan sok összehalmozott szép áru

jelentéktelen olcsó árak mellett lesznek kiszolgálva Főszereztályomban — melyet a legnagyobb áldozatok mellett, a legmodernebbül rendeztem be és a mely tisztaság és rend tekintetében is minden versenyt kizár. — minden fűszer-cikkben nagy raktárt tartok, melyeket a legolcsóbb árak mellett árusítok.

A legjobb kávék, rizsek, lisztek, a legjobb minőségű rumok és likörök, teák és szalon-cukorkák, teaútémények nagy raktára

Szentpétery Gergely,
Székelyudvarhelyt.

Utazó kofferek! Szalon petrolium!
Boros-, Borszékéi-, Kászoni-Víz raktár.

nélkül ne együnk levest.
Néhány csepp elegendő!

Hol vásároljunk megbízhatóbb magvakat?

A hírneves Erfurti **vetemény és virágmagvak**

megérkeztek ez időnyre.

Ajánljuk a legmegbízhatóbb csiraképes vetemény magvainkat a legnagyobb választékban; ugyszintén a legnemesebb faj virágmagvainkat, a melyekből ez idén sok különleges újdonság fajokat szereztünk be, különösen nyári és téli ibolyák (violák), őszirózsák, verbenák és szegfűfajokat. — Minden fajta gazdasági magvakat a legjutányosabb napi árak mellett számítunk. Árjegyzékek e hó folyamán szélküldetnek.

Márk Testvérek
Székelyudvarhelyen.

Káposzta Brauuschweigi, téli fehér, óriás nagy, rövidt orszáju, lapos, besavanyítottára a legjobb faj.